kılavuzumuz
bilimsel
sosyalizm,
silahımız
partimizdir

çark başak

türkiye işçi partisi
merkez yayın organı

yıl:2 sayı:28 | 1 nisan 1977 cuma | 150 kuruş

GÜÇ VE İŞBİRLİĞİ SORUNU

Behice BORAN
Genel Başkan

Türkiye İşçi Partisi 1. Büyük Kongresi kararları, bunların uygulanmıya geçirilmesinin bir parçası olarak CHP liderine yazdığımız mektup ve kendisiyle yaptığımız görüşme Parti dışı kimi çevrelerde ve gündelik basında bazı yanlış anlaşılmalara yolaçtı. Bu karar ve görüşmelerin seçim yılına, hele erken seçimin sözü edildiği günlere rastlamamması dolayısıyla Parti'nin bu davranışlarının seçim hesaplarıyla ilişkili olduğu düşünceleri ve yorumları ortaya atıldı. Partili arkadaşlarımız ve Parti'mize ilgi, yakınlık duyan kişi ve çevreler bu tür düşünce ve yorumların doğru olmadığını en duru ve kesin biçimde bilmelidirler. Seçimler gündemde olmasaydı da TİP 1. Büyük Kongresi aynı kararları alır ve CHP'sine aynı öneriler getirilirdi.

Hatırlayalım ki, Kongre Kararlarının III-1-A paragrafında, Büyük Kongre'nin, kararların ikinci bölümünde belirtilen talep ve mücadele hedeflerinin gerçekleştirilmesi için bütün demokratik güçlerin en geniş birlik ve dayanışma içinde mücadelesini gerekli gördüğü belirtilmekde ve B paragrafında da aynı kararlara «ilişkin görüş ve çözüm önerileri çerçevesi içinde ortak bir platform üzerinde anlaşarak, emperyalizme ve faşizme karşı güç ve işbirliği yapmak üzere Cumhuriyet Halk Partisi'ne çağrıda» bulunulmaktadır. Bu kararların seçimler konusuyla doğrudan ilişkili olmadığı, ayrı ve daha üst düzeyde, çok daha kapsamlı ve uzun vadeli bir davranışı belirlediği hiç bir kuşkuya yer bırakmayacak kadar açıktır.

Eğer önerimize olumlu bir yanıt alsaydık ve ortak bir platform için görüşmeler başlasaydı, bu çerçeve içinde, seçimlerde güç ve işbirliği ve bunun alabileceği biçimler de söz konusu olurdu. Bu takdirde de konu, TİP'nin seçimlere katılıp katılmaması gibi basite indirgenemezdi. Ölçüt demokratik toplumsal muhalefetin seçimlerde kendisini en iyi, en güçlü biçimde gösterebilmesi ve sonunda da aynı güçle T.B.M.M.'sinde temsil edilebilmesi olurdu.

Defalarca belirtmiş olduğumuz gibi, emperyalizme bağımlı geri ülkeler de dahil olmak üzere tüm kapitalist ülkelerde yalnız sosyalizm mücadelesinin değil, ulusal bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin de öncü gücü, motor gücü işçi sınıfıdır ve bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesi iç içe geçmiş bir bütündür. İşçi sınıfı bu üçlü mücadelesini kendi bağımsız partisi aracılığıyla verir. İşçi sınıfının toplumsal konumu ve işlevi böyle olduğu içindir ki, demokratik güçlerin güç ve işbirliği etmeleri çağrısı her zaman işçi sınıfının bilimsel sosyalist partilerinden gelir ve bu partiler yorulmak bilmez çalışmalarıyla bu birliği gerçekleştirmeye uğraşırlar. Bunu başarmak kolay değildir. Sürekli, ısrarlı, tutarlı bir çaba gerektirir ve ancak zamanla başarıya ulaştırılabilir. Bunun için, hem bütün demokratik güçlerin en geniş birlik ve dayanışma içinde mücadele etmeleri, hem de CHP ile güç ve işbirliği yollarının seçimlerden sonra da aranmaya devam edilmesi gereği gündemimizdedir.

1. Büyük Kongre'mizde güç ve işbirliğine yönelik bir ortak platformun dayandırılabileceği kararları almak, Parti Programımızı ileri bir tarihe ertelemek ve yeni bir «asgari program» benimsemek demek değildir. İçinde bulunduğumuz bugünkü koşullardan başlayarak sosyalizme giden yolda ardı ardına, kesintisiz adımlar atarak ilerlenir. Bu adımlar, hedefe götürecek temel politik çizgi açısından günün koşullarında atılması gerekli ve mümkün olan adımlardır. Partimiz temel politik çizgi ile somut koşulların gerekli kıldığı somut eylemleri arasında bir zıtlık yoktur, uyumluluk vardır; daha doğrusu Parti doğru taktikler ve yöntemlerle bu uyumluluğu sağlar.

Parti, sosyalizmi hedef alan temel politik çizgisi ile güncel taktik ve eylemleri arasında uyumluluğu sağlar, ama, ortak platform üzerine başka parti ve kuruluşlarla güç ve eylem birliği tek boyutlu bir uyumluluk içinde yürümez. Ortak platform'a katılan tüm parti ve diğer kuruluşlar kendi tüzel ve örgütsel varlıklarını ve kişiliklerini korurlar. Hele işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi kendi programından ve temel politik çizgisinden hiçbir ödün vermez ve o doğrultuda çalışmalarını en kısa bir süre için olsun ertelemez veya arka plana almaz. Parti, işçi sınıfı ve diğer kol ve kafa emekçisi kitleler içinde kendi örgütlenişini, propaganda ve ajitasyonunu tüm olanaklarını kullanarak yürütür. Ortak platform'un açıklanması, gerekliliğinin anlatılması ve kabul ettirilmesi çabaları da bu çalışmaların kapsamı içinde olur, onun bir parçasını oluşturur. Bu çalışmalarında parti kitlelerle doğrudan doğruya ilişki, temas içindedir ve çalışmaların hedefi işçi sınıfını ve emekçi kitleleri doğrudan partinin yönlendirici etki alanı içine almaktır.

Ne varki, Parti ne kadar gelişse ve büyüse de işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin tümünü kendi yönlendirici etki alanı içine alamaz. Bu kitlelerin kimi bölümleri başka partilerin, örgütlerin üyesi veya yanlısı olmakta devam ederler. Bunun için işçi sınıfı-

«Devamı 12 sayfada»

ÖRGÜT HABERLERİ

Siyasal Partiler için Seçime Katılma Esastır

Başkanlık Kurulu toplantısından sonra Türkiye İşçi Partisi'nin yerel örgütlerine önümüzdeki «Genel Seçim» e ilişkin olarak yapılacak işler ve tertiplenen toplantılar hakkında Örgüt'ün dikkatini çekmek üzere bir genelge gönderilmiştir. «Seçim Genelgesi No: II» başlığını taşıyan ve Genel Sekreter Nihat Sargın imzasıyla gönderilen bu genelgede özetle şu konu ve görüşlere yer verilmektedir :

Genelge, Genel Başkan Behice Boran'ın bir soruya yanıtını yineleyerek başlamaktadır :

«...... siyasal partiler için seçime katılma esastır. Bunun için ayrıca bir karar alınmaz. Kimi nedenlerle katılmama uygun görülürse, ancak bu husus karara bağlanır. Bu konuda yetki Merkez Yönetim Kurulu'na aittir.»

Genelge şöyle devam etmektedir :

«Bu cevap, seçimler konusundaki Parti tutumuna yeteri kadar ışık tutmaktadır. Zaten Örgüt'çe bugüne kadarki çalışmalarımız bu esaslar içinde yürütülmekteydi. Merkez Yönetim Kurulu'muzca aykırı bir karar alınmadıkça, bundan sonraki çalışmalarımız da örgütümüz bulunan her ilde seçimlere katılma yönünde ve seçimlerde Partimiz için en iyi sonucu sağlamaya yönelik olarak yürütülmeye devam edecektir. Merkez Yönetim Kurulu'muzun 19 Mart 1977 günkü son toplantısında konuya ilişkin görüşmeler de bu doğrultuda yürütülmüştür.»

Genelge'de bundan sonra Büyük Kongre'den bu yana kurulan yeni örgütler sonucu seçimlere katılabileceğimiz il sayısı hakkında bilgi verilmektedir.

Öğrenildiğine göre bu sayı 50'ye yaklaşmış bulunuyor. Bu iller arasında Cumhuriyet Senatosu üçte bir yenileme seçiminin yapılacağı 22 ilden 16'sı bulunmaktadır. Diğer yandan örgütlenme çalışmaları, henüz örgütümüz bulunmayan il çevrelerini kapsayacak biçimde aralıksız sürdürülmektedir. Diğer bir deyişle, Haziran'da yapılacak genel seçimlerde Türkiye İşçi Partisi'nin seçimlere katılabileceği il sayısı bugünden 50 civarına erişmiştir; önümüzdeki günlerde bu sayı daha da artacaktır.

Genelge'de Adaylık İstek Belgesi örneklerinin basılı olarak eklendiği ve adaylık için başvurma süresinin 8 Nisan'da son bulacağı belirtilmekte ve Seçim Yönetmeliği uyarınca partili olmayan aday adaylarından alınacak özel seçim aidatının önümüzdeki seçimler için 1200 (binikiyüz) TL. olarak saptandığı bildirilmektedir. (Türkiye İşçi Partisi T.B.M.M. Adayları Seçim Yönetmeliği'nin ilgili maddesi uyarınca Parti Üyelerinden alınacak özel seçim aidatı, o üyenin yıllık aidat tutarıdır.)

BÜTÜN YEREL ÖRGÜT YÖNETİCİLERİ 2 ve 3 NİSAN GÜNLERİ TOPLANTIYA ÇAĞRILDI

Genelge'de daha sonra MYK kararı uyarınca, Büyük Kongre kararları ile ilk uygulama sonuçlarının ve önümüzdeki seçimlerle ilgili olarak Parti tutumunun açıklanması için görevli Merkez Yönetim Kurulu üyesi başkanlığında bütün il ve ilçe yönetim kurulları üyelerinin «genişletilmiş İlçe Temsilcileri Toplantıları» nda bir araya gelecekleri kaydedilmektedir.

Bir kısmına komşu il ve ilçelerin birlikte katılacağı bu toplantılar 18 il merkezinde birden aynı zamanda yapılacaktır.

Toplantıların gündemi şöyledir :

A — Toplantının görevli MYK üyesi başkanlığında açılışı, toplantılara katılanların ve ilçelerin saptanması;

B — Toplantı başkanı tarafından Büyük Kongre kararlarının kısaca açıklanması ve bu kararların ilk uygulama sonuçlarının irdelenmesi; bu konuda sorulacak soruların yanıtlanması;

C — Önümüzdeki seçimlerle ilgili olarak Parti tutumunun açıklanması ve bu konuda sorulabilecek soruların yanıtlanması;

D — Görevli MYK üyesi tarafından, bu genelgenin 3. bölümünde sorulan sorulara yerel yönetim kurullarınca verilen yazılı cevapların toplanması ve varsa ek sözlü bilgilerin alınması;

E — Mali konuların gözden geçirilmesi.

Genelge son olarak aday yoklaması için İlçe Seçim Kurullarına verilmesi gereken «Parti seçmen kütükleri» konusunda ayrıntılı bilgi vermektedir.

MERKEZ YÖNETİM KURULU TOPLANIYOR

Türkiye İşçi Partisi Merkez Yönetim Kurulu genelgede sözü edilen toplantılar ve seçimlerle ilgili konular üzerinde görüşmek üzere Başkanlık Kurulu tarafından 30 Mart Çarşamba günü Genel Merkez'de toplantıya çağrılmıştır.

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'in Genel Başkanımız Behice Boran'a Gönderdiği Cevap Mektubu

16 Mart 1977

Sayın Behice Boran
Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı
İSTANBUL

Sayın Başkan :

4 Mart 1977 günlü yazınız için teşekkür ederim.

7 Mart günü yapmış olduğumuz görüşmenin de ışığında çağrınız ve düşüncelerinız Genel Yönetim Kurulumuzda değerlendirilmiştir.

Temelde veya amaçda ayrılan kuruluşların demokratik hukuk devleti kurallarında birleşmeleri, çoğulcu demokrasinin gereğidir.

Demokrasiye yönelen tehlikeleri göğüsleyebilmek ve etkisizleştirebilmek için gereken dayanışma, bu kurallara uyan kuruluşlar arasında kendiliğinden oluşmaktadır.

Demokratik kuruluşlardan her birinin, böyle bir dayanışma içinde, demokrasiyi koruma ve demokratik özgürlükleri genişletme uğraşına kendi özelliklerini koruyarak katkıda bulunması, öyle inanıyorum ki çoğulcu demokrasinin doğasına en uygun düşen yaklaşımdır. Halkı cephelere bölerek sömürü düzenini sürdürme ve demokrasiyi işlemez duruma getirme çabası ancak öyle bir yaklaşımla etkisiz bırakılabilir.

Nitekim ülkemizde demokratik kuruluşların bu yaklaşımı izlemeleri, demokrasiyi çökertmek isteyenlerin cephe girişimini iki yıla kalmadan başarısızlığa uğratmakta önemli bir etken olmuştur.

Ekonomik ve toplumsal düşünce sistemleri ayrı kuruluşların demokrasi kurallarında ve demokrasiyi yaşatma uğraşında birleşebilmeleri, demokrasiye karşı kurulan cepheyi yakında temelinden yıkmağa da yetecektir. Yaklaşan seçimlerin bunu kanıtlıyabileceğine inanıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi bu seçimlerle iktidara geldiğinde, demokrasinin yasal ve kurumsal eksikliklerini giderecek ve demokratik düşünce, anlatım ve örgütlenme özgürlükleri önündeki sınırlamaları sona erdirecektir.

Bunu gerçekleştirmemizi önlemeğe kalkışabilecek bazı çıkar çevrelerinin, demokratik sol doğrultudaki Cumhuriyet Halk Partisi üzerinde hiçbir etkinliği yoktur, iktidarda da olmıyacaktır.

Cumhuriyet Halk Partisinin Türk demokrasisi için üstlendiği tarihsel görevi yerine getirebilecek duruma erişmesine bütün demokratik güçlerin yardımcı olacaklarını umuyorum. Önümüzdeki seçimler bu bakımdan bir dönüm noktasıdır. Bu seçimlerin sağladığı olanak gereğince değerlendirilirse, demokrasimize daha çok yaygınlık, derinlik ve gerçeklik kazandırma yolunda Türk toplumu ileri bir aşamaya ulaşacaktır.

Demokrasiye yöneltilen tehlikeleri sorumluluk bilinciyle ve demokrasi kuralları içinde göğüsleyen çalışmalarında Türkiye İşçi Partisine başarılar dilerim.

Size, değerli yönetici arkadaşlarınıza ve sayın Parti üyelerine saygılar sunarım.

Bülent Ecevit
Cumhuriyet Halk Partisi
Genel Başkanı

Türkiye İşçi Partisi emperyalizme ve faşizme karşı ortak bir hareket ve mücadele platformunun giderek oluşacağı inancındadır

19 Mart 1977 tarihinde toplanan Merkez Yönetim Kurulu Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Bülent Ecevit'in Genel Başkanımız Behice Boran'ın mektubuna verdiği cevabı görüşmüş ve konu ile ilgili olarak aşağıdaki bildirinin yayınlanmasına oy birliği ile karar vermiştir.

Emperyalist sömürü ve baskılara karşı ulusal bağımsızlığın savunulması, gerici güçlerin tertip ve terörlerinin boşa çıkartılıp demokratik hak ve özgürlüklerin korunması ve genişletilmesi ancak bütün yurtsever, ilerici, demokratik güçlerin artan bir birlik ve dayanışma içine girmeleriyle mümkündür. İşçiler, köylüler, emekçiler, bağımsızlık ve demokrasiden yana tüm güçler arasında böyle bir birlik ve dayanışmanın sağlanıp geliştirilmesi ertelenemez bir görevdir. Bu görevin yerine getirilmesinde sağlanacak hız ve atılacak ileri adımlar, aralarındaki bütün sürtüşmelere rağmen doğal bir birlik ve dayanışma içindeki işbirlikçi ve faşizan güçlerin tırmanışını durduracak tek uzun vadeli güvencedir.

Bilimsel sosyalistler dünyanın her yanında olduğu gibi, Türkiye'de de demokratik güçlerin mücadelelerini en geniş saflarla sürdürmelerinin savunucusu olmuşlardır. Partimiz kuruluşundan itibaren tekrar tekrar tüm demokratik, anti-emperyalist güçleri birlik ve dayanışmaya çağırmış, bu arada CHP'nin demokrasi mücadelesindeki önemini vurgulamıştır. Merkez Yönetim Kurulumuzun 8 Temmuz 1975 tarihinde kabul ettiği «Demokrasi Bildirgesi» bu çağrının tutarlı bir demokrasi mücadelesinin hedefleri özetlenerek yenilendiği bir belgedir. 1. Büyük Kongremizin kararları da Türkiye İşçi Partisi'nin kuruluşundan buyana sürdürdüğü «birlik için mücadele» çabalarının, en yetkili organının onayından geçen son halkası olmuştur. Büyük Kongre kararları 1977 seçimlerini çok aşan uzun dönemli bir görevin gereklerini ortaya koymaktadır.

Büyük Kongre kararları uyarınca emperyalizme ve faşizme karşı, ve demokrasiyi koruyup geliştirmek üzere Cumhuriyet Halk Partisi'ne, ortak bir platform üzerinde uzun vadeli güç ve işbirliği çağrısında bulunulmuştu.

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı sayın Bülent Ecevit'in kendisine gönderdiğimiz 4 Mart 1977 günlü yazımıza 16 Mart 1977 günlü cevabı bu önerimizin reddi niteliğindedir.

1 — Sayın Ecevit yazısının iki yerinde «temelde veya amaçta ayrılan kuruluşlar» ve «ekonomik ve toplumsal düşünce sistemleri ayrı kuruluşlar» ibarelerini kullanmak suretiyle ulusal bağımsızlığın ve demokrasinin korunması ve geliştirilmesinde birleşilebilecek ortak noktaları değil, kuruluşlar arasındaki ayrılıkları vurgulamış, ön plana çıkarmış olmaktadır; ortak nokta olarak da yalnızca «demokratik hukuk devleti kurallarında birleşme» yi ileri sürmekte ve kuruluşlar arası dayanışmayı bu kurallara uymanın doğal, kendiliğinden oluşan bir sonucu olarak görmektedir. Oysa bu görüş, demokrasinin savunulması ve genişletilmesi açısından, yeterli olmaktan çok uzaktır. Birincisi, «demokratik hukuk devleti kuralları» nın ne olduğu konusu açıklığa kavuşmuş değildir. Bugünkü sınırlı demokratik özgürlükler ortamının «demokratik hukuk devleti kuralları» na uygun olduğu iddiası hayli yaygındır; egemen sınıflarca ve gerici, tutucu siyasal kuruluş ve kişilerce bu iddia şiddetle savunulmaktadır. İkincisi, sınırlamaların kalktığı, özgürlüklerin genişlediği bir ortamda da gerici ve tutucu kuruluşlar usulen bu kurallara uyabilirler, ama gericilikleri ve tutuculukları dolayısıyla biçimsel bir demokrasiden öte gitmezler, demokrasinin ekonomik ve toplumsal bir içerik kazanmasını önlemeye çalışırlar. Bugün demokrasiden söz edebilmek için «klasik özgürlükler» in yetmediği, demokrasinin, «iktisaden başkalarına bağlı» kişilerden oluşan sınıf ve tabakaların ekonomik / sosyal hak ve özgürlüklerini de içermesi gerektiği artık kabul olunan bir gerçektir. Bu ise, çalışan halk kitlelerinin hak ve çıkarları açısından ekonomik / sosyal somut dönüşümleri, en azından güncel tedbirleri gündeme getirmektedir. Gerek «klasik» politik özgürlüklerin savunulup genişletilebilmesi, gerekse sözü geçen dönüşüm ve tedbirlerin gerçekleştirilebilmesi, demokratik toplumsal muhalefetin temelini oluşturan halk kitlelerinin ve bu muhalefeti temsil eden kuruluşların birleşik demokratik mücadelesini şart kılar.

Bu örgütlü mücadelenin olgunlaştırılabildiği yer ve zamanlarda faşizmin geriletildiği, aksi hallerde ise tüm zulmüyle ülkelerin üstüne çöktüğü dünyamızın yakın tarihinde görülmüştür. Türkiye'de ise, kitlelerin mücadeleciliği, demokratik toplumsal muhalefetin etkinliği yükseliş çizgisinde olmakla birlikte, faşizmi kesin ve sürekli bir yenilgiye uğratacak düzeye ulaştığı söylenemez. Emperyalist kapitalist dünyaya bağımlı geri ülkelerde faşizm ekonomik, sosyal yapıdan kaynaklanır; faşizim güçlerine karşı demokratik toplumsal muhalefeti örgütlemek ve birleştirmek ihmale gelmez bir zorunluluktur.

Demokrasi davasına sıkı sıkıya bağlı olan ulusal bağımsızlığın korunması ve güçlendirilmesi de böyledir. Bu da demokratik hukuk devleti kurallarına uymakla gerçekleştirilebilecek bir husus değildir. Belirli, somut girişimleri içerir.

«Temelde veya amaçta», «ekonomik ve toplumsal düşünce sistemleri» nde ayrılan kuruluşların aralarında, bu anlayış çerçevesinde, somut konular ve hedefler üzerinde anlaşabilmeleri, ortak bir platform oluşturabilmeleri mümkündür ve gerek ulusal bağımsızlığın, gerekse demokrasinin korunup güçlendirilebilmesi için aynı zamanda zorunludur. Üzerinde anlaşılınabilinen belirli somut konularda belirli somut hedefler için güç ve işbirliği etmek, buna katılan kuruluşların her birinin kendi programından, uzun vadeli hedeflerinden vazgeçmesi anlamına gelmez. Her kuruluş kendi bağımsız varlığını korur, hareketini yürütür, bunun için aralarında tartışmalar, karşılıklı eleştiriler de yer alabilir, yalnızca üzerinde anlaştıkları somut konu ve hedeflerde güç ve işbirliği ederler. Nitekim Türkiye İşçi Partisi kuruluşundan beri hem sosyalizmi hedef alan programına ve işçi sınıfımızın bilimsel sosyalist partisi olma niteliğine göre uzun vadeli mücadelesini, hem de güncel, hatta ivedi hedeflere yönelik kısa vadeli mücadelesini birlikte sürdürmüştür. Bir yandan işçi sınıfı içinde örgütlenmesini geliştirip genişletirken, öte yandan tüm demokratik güçleri ortaya koyduğu somut hedefler doğrultusunda birleşik mücadeleye çağırmıştır.

2 — Sayın Ecevit'in yazısında emperyalizm ve ulusal bağımsızlık konusuna hiç değinilmemekte, demokrasi sorunu ise yukarda kısaca belirtilen geniş ve uzun vadeli çerçeve içinde ele alınmamaktadır. Demokrasi sorunu, esas itibariyle, önümüzdeki genel seçimlere ve oy artımetiğine indirgenmektedir. Türkiye İşçi Partisi'nin görüşü, seçimlerin -önemli olmakla birlikte- uzun vadeli demokrasi mücadelesinin ancak güncel bir parçası olduğu ve demokrasi mücadelesinin ayrılmaz bir biçimde emperyalizme karşı mücadele ile kaynaştığı noktasında odaklaşmaktadır.

Türkiye İşçi Partisi bu görüşü korumaktadır; toplumsal gelişmelerin ve Partimizin kararlı ve sebatlı çalışmalarının bu görüşü ergeç tüm diğer demokratik güç ve kuruluşlara da kabul ettireceği, giderek ortak bir hareket ve mücadele platformunun oluşacağı inancındadır.

Türkiye İşçi Partisi bu doğrultuda çalışmalarını kesintisiz sürdürecektir.

burjuvazi, işçi sınıfı ve cumhuriyet halk partisi

Cumhuriyet Halk Partisi resmen 1923 Ekim'inde kurulmuştur. Ancak, CHP kendini Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin devamı saymakta ve Sivas Kongresi'ni ilk kurultayı olarak kabul etmektedir. İster resmi kuruluş tarihi esas alınsın, ister bundan dört yıl daha geriye gidilsin, **CHP yarım yüzyılı aşkın bir süreden beri varlığını sürdüren, belli sınıfsal çıkarlar uğrunda mücadele eden bir kuruluştur, bir politik çizginin örgütüdür.**

Bu uzun dönemin yarıdan fazlası CHP'nin iktidarı elinde tuttuğu yıllardır. Üstelik, Terakkiperver Fırka (Kasım 1924 - Haziran 1925) ve Serbest Fırka (Ağustos 1930 - Aralık 1930) girişimleri bir yana bırakılırsa 1919'dan 1945'e kadar **26 yıl boyunca, CHP yalnız iktidarı elinde tutan parti olmakla kalmamış, egemen sınıf ve tabakaların tek partisi durumunda bulunmuştur.** Özellikle Mayıs 1935'ten Haziran 1945'e kadar olan 10 yıllık dönemde CHP bir «devlet - parti» özelliğini taşımıştır. Ancak, 1945'de birden çok burjuva partisinin yanyana faaliyet göstermesi kabul edildikten sonra yapılan, yasallığı, dürüstlüğü çok tartışmalı olan 1946 seçimlerini izleyen ilk seçimlerde CHP iktidardan uzaklaşmak zorunda kalmış ve kısa iki koalisyon dönemi dışında Mayıs 1950'den günümüze kadar 27 yıldır bir muhalefet partisi olmuştur.

Daha Sivas Kongresinden ve Birinci Büyük Millet Meclisi'ndeki gruplaşmalardan başlayarak CHP'nin iktidarda bulunduğu bütün dönem boyunca şu gerçek ortaya çıkmıştır: CHP egemen sınıfların bütün kesimlerinde aynı ölçüde desteğe sahip değildir. Tam kapitalist ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de egemen sınıf ve tabakalar arasında önemli sayılabilecek çıkar ve tutum ayrılıkları vardır ve bunlar politik mücadeleye yansımaktadır. Birinci Meclis'teki sert tartışmalar, güdümlü kuruluşlar olmalarına rağmen Terakkiperver ve Serbest Fırka'ların yalnız baskı ve sömürü altındaki emekçi kitleler arasında değil, egemen sınıflar arasında da geniş destek bulması; «İç İsyanlar», «Halifeliğin Kaldırılması», «İzmir Suikastı», «Yüzellilikler Meselesi» olarak tanınan sorunların ve benzerlerinin yolaçtığı çatışmalar, birçok ayrımın ancak İstiklâl Mahkemelerinde 'çözümlenebilmesi', hep egemen güçler arasındaki çıkar ve tutum farklılıklarının sonuçları olmuştur. Bu farklılıklar daha çıplak bir biçimde doğrudan iktisadi sorunlarla ilgili alanlarda da görülmüş ve 1923 İktisat Kongresi'nden 1945 Toprak Kanunu tartışmalarına kadar her fırsatta bir dizi olayla kendini belli etmiştir.

Egemen gruplar arasındaki farklılıkların zaman zaman daha derinleştiği 1945 sonrasında ise, ayrı burjuva partilerinin kurulmasıyla, çeşitli kesimler geniş ve bir ölçüde bağımsız temsil olanaklarına kavuşmuşlardır. Böylece, egemen sınıf ve tabakalar içindeki ayrışım hiçbir zaman sonuna kadar gitmese de, sömürüden pay alma biçimleri ve aldıkları payın büyüklüğü değişik olan kesimler çıkarlarını ayrı örgütler aracılığıyla savunabilmişlerdir.

Türkiye'de kapitalizmin hızla geliştiği bu altmış yıla yakın dönem boyunca CHP, temsil ettiği sınıfsal güçler bakımından gözden uzak tutulmaması gereken değişmeler geçirmiştir. Egemen sınıfların çeşitli kesimlerince benimsenme ve desteklenmesi açısından bir dönemden ötekine önemli sayılabilecek farklılıklar göstermiştir. CHP'nin küçük burjuvaziden ve işçi sınıfından bulduğu destek bazı dönemler oldukça yaygın, bazı dönemler ise öteki burjuva partileri yanında hayli sınırlı olmuştur. Bütün bu süreç ve özelliklerin değerlendirilmesi ayrıntılı incelemelerin konusudur. Ancak şurası büyük bir netlikle belirtilebilir: **CHP savunduğu çıkar ve özlemler bakımından, partinin politikasına egemen ideoloji bakımından, bir burjuva partisidir.**

Kurtuluş Savaşı yıllarından günümüze kadar küçük burjuva aydın kadroların CHP içindeki etkinliği, bu temel burjuva niteliği tamamlayıcı, egemen sınıfların öteki kesimlerine karşı mücadelede destek sağlayıcı, belli dönemler görünümde ön plana çıkmasına rağmen temel karakteri belirlemeyen, ikincil bir etkinlik olagelmiştir. Üstelik, asker ve sivil bürokrasinin üst kesimleri ve bazı serbest meslek sahipleriyle burjuvazi arasında kurulan ilişkiler zamanla sağlamlaşmıştır. Sözkonusu kesimin temel gelir kaynakları ve sosyal yerleri ile burjuvalaştırılmasını önemli ölçüde başaran gelişmeler Kurtuluş Savaşının ilk yıllarındaki ayrımları çok daha yumuşatmıştır. Küçük burjuvazinin öteki kesimleri ise, hiçbir zaman parti yönetiminde ciddi ve kalıcı bir etkinlik kuramamışlardır.

CHP'nin egemen sınıfların çeşitli kesimleriyle ilişkileri, aydın kadroların parti içindeki etkinlik dereceleri bir dönemden ötekine önemli sayılabilecek farklılıklar göstermiştir. Ama, CHP'nin Türkiye'nin ikinci temel sınıfı, işçi sınıfı bakımından yeri ve uyguladığı politika hep aynı niteliksel sınırlar içinde kalmıştır.

CHP, siyasi iktidarı elinde tuttuğu 30 küsur yıl boyunca doğrudan doğruya, geri kalan dönemde dolaylı olarak, burjuva partilerinin işçi sınıfına karşı izledikleri politikayı güden, işçi sınıfının kendisi için sınıf haline gelmesini ve sınıfsal amaçlarına ulaşmasını engellemeye çalışan bir parti olmuştur. CHP, burjuvazinin işçi sınıfına karşı izlediği her iki tavrı da, baskıcı tavrı da, bir dönemden ötekine değişen ağırlıklarda da olsa izleyen, bu tavırları destekleyen bir parti olmuştur.

CHP daha 1920'lerin başından başlayarak ve özellikle 1960'ların ortalarına kadar burjuvazinin işçi sınıfı üzerindeki sıkıyönetimli, hapisli - işkenceli, grev - sendika yasaklı baskısının iktidarı ya da destekleyicisi olmuştur. Öte yandan, yine tâ kuruluşundan beri ikinci tavrın, ılımlı görünümlü, saptırmayı ön plana alan tavrın da en usta uygulayıcılığını yapmıştır. Sahte komünist partili, sahte işçi sendikalı, sahte sol sloganlı tavrın, CHP'nin Türkiye'de ulusal kurtuluş ve burjuva demokratik gelişme içindeki rolü ile birleşmesi ona işçi ve emekçi kitleler üstünde güçlü bir etkinlik kazandırmıştır. Gerçi ulusal kurtuluşun ve burjuva demokratik gelişimin böylesine güdük kalmasında ve sonuçta yurdumuzun bugünkü bağımlılığında ve geriliğinde CHP'nin önemli rolü vardır. Gerçi «çok partili» parlementer işleyişe geçiş, 27 Mayıs hareketi ve 1961 Anayasası CHP'nin insiyatifi ile açıklanamaz. Hele 1961 sonrasında demokratik özgürlükleri savunan ve geliştiren güçlerin ağırlığı iyiden iyiye CHP'nin dışına kaymıştır. Ne var ki CHP, terörcü, baskıcı tavrın yolaçtığı boşluktan, eksikliklerden ve işçi sınıfının büyük kesimiyle genç, köyden topraktan yeni kopmuş unsurlardan oluşmasının doğurduğu politik deneysizlikten yararlanarak ikinci tavrın, kabul etmek gerekir ki, başarılı bir uygulayıcısı olmuştur.

«Kadife eldiven» politikası 1965'ten sonra yeni bir aşamaya girmiş ve CHP'nin işçi, emekçi sınıf ve tabakalara karşı güttüğü çizgiyi belirleyen tavır haline gelmiştir. Kapitalist ilişkilerin hızla gelişmesi, işçi sınıfının etkin bir güç olarak politik mücadeleye katılmaya başlaması CHP yönetimini, en gerici büyük sermaye ve büyük toprak sahibi çevrelere karşı tutumunu bir ölçüde sertleştirmeye, TİP'nin temsil ettiği sosyalist hareketin güçlenmesini durdurmayı amaçlayan tedbirler almaya, parti içinde bu «yeni» görünümü verebilecek kişileri öne çıkarmaya itmiştir. «Ortanın Solundayız» sloganının tanımladığı bu aşama

ilk adımda Turhan Feyzioğlu'nun çevresinde toplanan en tutucu unsurların partiden kopmalarıyla gelişmiş ve bir süre sonra bu aşamayı başlatan İsmet İnönü ve yakın politika arkadaşlarını da aşmıştır. 12 Mart sonrası dönemin en zor günlerinde sağlanan sözkonusu son gelişme burjuvazinin çeşitli kesimleri arasındaki çıkar, değerlendirme ve tutum farklılıklarının büyümesinin olduğu kadar, CHP tabanındaki işçi ve emekçilerin faşizan yönetime karşı tepkilerinin de bir yansıması olmuştur.

1972'de başlayan son dönem Kasım 1976'daki 23. Kurultay'la iyice açıklığa kavuşmuştur. CHP 23. Kurultayı partinin 1965'ten sonraki aşamasının somut kararlar, sonuçlarla belirginleştirildiği bir toplantı olmuştur. Bu kurultayla, sosyal demokrasinin Avrupa ülkelerindeki tarihsel kökenleriyle hiçbir ilişkisi bulunmamasına, temel desteğini işçilerden değil köylü kitlelerinden almasına rağmen, CHP'nin sosyal demokrat bir parti olarak tanımlanmasını gerekli kılan süreç tamamlanmıştır. CHP'nin kapitalizmin temel kurumlarına karşı çıkmayan, sınıflararası uzlaşmayı, «çalışma barışı»nı öngören, parlamento içi faaliyeti temel alan, reformist bir parti kimliği netlik kazanmıştır.

CHP'nin 23. Kurultayı merkez yöneticilerinin seçimi dışında üç önemli karar almıştır. Bu kurultayda partinin yeni program tasarısı onaylanmış, yeni tüzüğü kabul edilmiş, ve Sosyalist Enternasyonal'e üyelik için başvurulması kararlaştırılmıştır.

CHP'nin yeni programı 1965 - 1976 döneminde ortaya atılan ve çeşitli vesilelerle parça - parça belirtilmiş olan görüşlerin sistemleştirilmesi çabasının bir ürünüdür. Program en temel çizgileriyle orta ve küçük sermaye çevrelerinin özlem ve isteklerini dile getirmektedir. Ancak büyük, tekelci burjuvaziye karşı kesin, iç tutarlılığı olan bir tutumdan bütünüyle yoksundur. Ulusal bağımsızlıktan yana olarak değerlendirilebilecek kimi görüşler programın mantığına hakim olmayan ve asla bir bütünlük taşımayan, programda temelleri oluşturulmamış düşünceler niteliğindedir. Demokrasi anlayışı ise burjuva demokrasisi anlayışıdır ve asıl önemlisi bu çerçeve içinde bile netlikten uzaktır.

23. Kurultay'da kabul edilen yeni program öteki burjuva partilerinin programlarına karşı oluşturulmuş bir alternatif program olmanın ötesinde şu amaçları da taşımaktadır: (1) CHP içinde süregelen ayrışma ve çelişkileri en aza indirebilmek, sola açılmayı sınırlayıp durdurmak, (2) bilimsel sosyalist hareketin CHP'nin ideolojik - politik çizgisine yönelttiği eleştirileri cevaplamaya çalışmak ve aynı cevaplama çabasına örgütün alt birimlerinin ve üyelerinin katılabilmeleri için onlara «derli - toplu» bir eğitim malzemesi sağlamak, (3) Sosyalist Enternasyonal'e üyelik açısından gerekli formaliteyi tamamlamak. Buraya kadar söylenenlerden açıktır ki, son tahlilde, bu program, Sosyalist Enternasyonal'in ve bu kuruluş üyesi birçok partinin yakın yıllardaki benzeri açıklama, bildirge, program ve kararlarına paralel olarak, burjuvazinin keskinleşen mücadele koşullarında yeniden silahlanması, işçi sınıfına karşı bir ideolojik hücum anlamını da taşımaktadır.

23. Kurultay'da partinin örgütsel yapısı ve işleyişiyle ilgili önemli değişiklikler getirmeyi amaçlayan bir tüzük de kabul edilmiştir. Yeni tüzükle merkez yönetiminin yetkileri geniş ölçüde artırılmakta, genel başkanın yetkilerini kısan İnönü sonrası anlayış terkedilerek parti genel başkanı «tek lider» durumuna getirilmektedir. Partinin üyeleriyle olan ilişkilerinin kağıt üzerinde kalmamasına, üye kabullerinin sıkı bir kontrol altına alınmasına çalışılmaktadır. Mahalle ve işyerlerinde komitelerin kurulmasına yönelik hükümler getirilmektedir. Ne yapılırsa yapılsın kadın kollarının ve özellikle gençlik kollarının yeterince politik kontrol altına alınamıyacağı düşüncesiyle bunların yönetim üzerindeki etkinlikleri son derece azaltılmaktadır.

Bu, örgüte çeki - düzen verme çabası, temelde demokratik özgürlüklerden ve bağımsızlıktan yana olan güçlü bir sosyal demokrat partinin oluşturulmasına yöneldiği ölçüde bilimsel sosyalist hareketin olumlu karşılayacağı bir gelişmedir. Ancak, kongre öncesi ve sonrası girişimler sözkonusu düzenlemelerin, şimdiki durumda, daha çok bilimsel sosyalist hareketin gelişmesini önlemeyi hedef aldığını göstermektedir.

23. Kurultay'da alınan ve CHP'nin sınıfsal konumuna belirginlik kazandıran bir diğer karar Sosyalist Enternasyonal'e üyelik için başvurulmasına ilişkin olanıdır. Bu kararla CHP ileri kapitalist ülkelerin sosyal demokrat partileriyle örgütsel düzeyde kurduğu ilişkileri daha ileri bir noktaya götürmüştür. CHP'nin benzer çizgideki siyasal örgütlerle ilişkiler kurmasına denilecek bir şey yoktur. Ne var ki, dikkat edilecek olursa bu ilişkilerde ağırlık taşıyan partiler sosyal demokrasinin «sağ kanat» partileridir. CHP'nin bu partilerle kurduğu ilişkiler büyük burjuvazinin yakın ilgi ve desteğini yanında bulmakta ve Türkiye'ye yatırım yapma eğiliminde olan Avrupa (özellikle Federal Alman) sermaye çevreleri tarafından da hoşnutlukla karşılanmaktadır. İlişkiler partiden partiye ilişkiler olmanın ötesine geçip, büyük burjuva çevrelerine aracılık niteliğini gösteren bazı unsurlar kazanmaya başlamıştır. Kaldı ki, CHP'nin Sosyalist Enternasyonal'e üye olmanın ötesinde Asya, Afrika, ve Latin Amerika ülkelerine sosyal demokrat fikirleri yayma ve örgütlenmeyi teşvik girişimlerinin Orta Doğu'daki aracılığını yapmaya da talip olduğu anlaşılmaktadır.

CHP yönetimi partinin 1920'lerden beri varolan çizgisini sürdürdüklerini belirtirlerken, «Yeni Cumhuriyet Halk Partisi» sloganından çok daha büyük bir doğrulukla gerçekleri dile getirmektedirler. CHP'deki değişiklikler değişen bir Türkiye bütünü içinde ortaya çıkmaktadır. Bu bütündeki hızlı değişmeler kimi en gerici burjuva partilerini bile sosyal adaletten, reformlardan, uluslararası yumuşamadan bahsetmeye, hatta bu yönde bazı ödünler vermeye zorlamaktadır.

Ancak özellikle son on yıldır içinde bulunduğumuz koşullarda şu gerçek büyük bir önem taşımaktadır. CHP bir burjuva partisi olma niteliğini aynen koruyarak belli değişimler geçirirken, en son olarak Milliyetçi Cephe'de birleşen öteki burjuva partileri temsil ettikleri kesimler adına öylesine faşizan ve işbirlikçi bir çizgiyi geliştirmektedirler ki, CHP'nin temsil ettiği tutumla bu çizgi arasında uzlaştırılması kolay kolay mümkün olmayacak ayrılıklar gelişmektedir. Bu ayrılıklar faşizme ve emperyalizme karşı mücadele açısından önem taşıyan ayrılıklardır.

Büyük, tekelci burjuvazi ve emperyalizmin yönlendirdiği gerici güçler tüm emekçilere, demokratik güçlere karşı azgın bir saldırı içindedirler. Bu saldırı kısa dönemli değişikliklerle ortadan kalkması mümkün olmayan derin ekonomik ve politik kökleri olan bir saldırıdır. Faşizme ve emperyalizme karşı mücadelede katkısı olabilecek bütün güçlerin tutarlılık, kararlılık dereceleri, sınıfsal konumları ne olursa olsun gereği gibi değerlendirilmeleri zorunludur.

İşçi ve emekçi kitlelerin karşısındaki güçlerin faşizm planları, anti - demokratik tırmanışları, emperyalizme bağımlılığın doğurduğu sorunlar bugünden yarına çözümlenecek cinsten sorunlar değildir. Bu sorunlar bir ölçüde çözüm yoluna girse de demokrasiden, bağımsızlıktan yana olan bütün güçlerin birlikte yapabilecekleri daha birçok görev vardır. Bilimsel sosyalistler işte bu anlayışla CHP'ye karşı dayanışma ve güçbirliği elini uzatmışlardır. Bu yöndeki çabalarını ısrarla, ve hiçbir engelden yılmadan sürdüreceklerdir. Çünkü asıl olan tüm işçi, emekçi ve demokratik güçlerin birliğidir. Bu birlik ise ileri adımların başarının ilk şartıdır.

Bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin dünü ve bugünü şu temel kuralı ortaya koymaktadır: CHP yapısındaki partilerin emperyalizme ve faşizme karşı mücadeledeki katkılılık ve tutarlılık dereceleri işçi sınıfı partisinin güçlülüğüyle ve bilimsel sosyalist hareket ile sosyal demokrat hareket arasındaki dayanışma ve işbirliğinin sağlamlığıyla ilişkilidir. Sosyal demokrat partilerin işçi ve emekçilerin çıkarları, özlemleri doğrultusunda kararlılığa, tutarlılığa çekilebilmeleri, böyle bir çizgide tutulabilmeleri, bu niteliklerinin gelişebilmesi en başta işçi sınıfı hareketinin sorumlu ve uzun dönemli amaçlarıyla günün görevlerini bütünleştiren çalışmalarına bağlıdır. Ancak bilimsel sosyalist hareket ile sosyal demokrat hareketin artan bir işbirliği ve dayanışma içine girebilmeleri, yalnızca bilimsel sosyalist örgütün çabalarıyla, hele hele yalnızca genel merkezler düzeyinde ilişkilerle yerine getirilebilecek bir görev değildir. Bu dayanışma ve işbirliği, köylerde bu niteliklerde köy emekçilerinin dayanışma ve birliği, tüm emekçiler, demokrat güçler arasında sağlanacak dayanışma ve birlik temeli üzerinde yükselebilir. Türkiye İşçi Partililer önümüzdeki seçimleri çok aşan bu önemli konuda Büyük Kongre kararları doğrultusunda görevlerini yerine getirmeye devam edeceklerdir.

——— *** ———

işçi sınıfının birliği ve ilerici sendikal hareket

İŞÇİ SINIFININ OBJEKTİF BİRLİĞİ

İşçi sınıfının objektif birliği, kapitalist-emperyalist dünyada toplum yönetimlerini ellerinde tutan veya kontrol eden patronların, emek güçlerini satarak yaşayan ve değerlerin gerçek yaratıcısı olan işçileri kendi yarattıkları değerlerden yoksun bırakması temeline dayanmaktadır.

Diğer taraftan işçilerin yarattıkları artık değerin gaspedilmesinin bir başka sonucu da, işçilerin üretim faaliyeti içinde patronların kendilerine gösterdikleri yeri (işi) kabul ettirmeleri şeklindeki bir baskı aracı olarak ortaya çıkar. Bir başka deyişle, işçilerin giderek daha çok artı değer yaratmalarını sağlayan yeni iş organizasyonları onların (işçilerin) giderek üretim araçlarının bir uzantısı haline getirmesiyle sonuçlanmaktadır. Bu nedenlerle, işçi sınıfının objektif birliği, üretim araçlarının mülkiyetine sahip olan burjuvazi tarafından emek güçlerinin satın alınmasının yanı sıra, artı değer yaratma süreci içinde belli bir işi yapmak zorunda bırakılmalarıyla çerçevelenir.

İşçi sınıfının bu objektif birliğinin işçiler tarafından otomatikman kavranarak bir mücadele birliğine dönüşmesi, gene burjuva sınıfların yarattıkları çeşitli etkenler nedeniyle mümkün değildir. Öncelikle, «işsizler ordusu» eliyle yürütülen rekabet, bu mücadele birliğini engelleyici bir neden olarak ortaya çıkar. İşçiler içinde yaratılan ayrıcalıklı kesim (nezaretçiler ve sınıfından kopmuş sendika bürokratları) eliyle yapılan baskı, saptırma ve çeşitli engeller ile özellikle birinci kuşak işçiler tarafından işçi hareketine sokulan küçük burjuva özlemler vb. bu mücadele birliğinin karşısına dikilen ve yenilmesi gereken belli başlı sorunlar olmaktadır.

Ne varki uzun bir mücadele geçmişine ve deneyine sahip olan dünya işçi sınıfı hareketi bugün burjuvaziye karşı mücadelede birlik sorununu daha genel bir perspektif içinde değerlendirmektedir.

İşçi sınıfının tarihi mücadelesi ve kazanımları giderek işçi sınıfının dışına taşmış, tüm emekçi kesimlerden etkin bir taraftar kitlesi kazanmıştır. Bunun tabii bir sonucu olarak işçi sınıfının tarım işçileri gibi en geri kesimleri de ve hatta işçi sınıfı içine küçük burjuva kesimlerden gelen yeni işçiler mücadele odaklarını benimser hale gelmişlerdir.

Dünya Sosyalist Sisteminin artan kazanımları işçi ve emekçi kesimlerde giderek artan bir saygınlık yaratmış ve sosyalizm uğrunda mücadele edilmesi gereken yeni bir toplum düzeni haline gelmiştir.

Ne varki bu süreç içinde işçi sınıfı hareketinde uzlaşıcı bir kanat olan sosyal demokrasi çeşitli etkenlere bağlı olarak gücünü korumuş ya da yeniden güçlenmiştir.

İşte bu noktada, sosyal demokrasi hareketi, hem bilimsel sosyalistler ve hem de burjuvazi için giderek daha çok üzerinde düşünülen bir sorun olmuştur. Bilimsel sosyalist hareket için, işçi sınıfının demokratik kazanımlarını korumak ve geliştirmek gibi yakın vadeli sorunlar ve sosyalizmi kurmak gibi nihai amacı açısından işçi sınıfının birliğini sağlamak ve geliştirmek en temel sorun olmaktadır. Burjuvazi için ise, işçi sınıfı hareketini «içerden» sloganlarla vurarak geriletmek giderek daha acil bir sorun haline gelmektedir.

Bu nedenle bilimsel sosyalistler sosyal demokratları sınıf kardeşliği sloganıyla eylem birliğine çağırırken, burjuvazi de bu yolla işçi sınıfı hareketini mümkün olduğunca bölerek kendi sınıfsal çıkarları doğrultusunda yönlendirebilmek için çalışıyor.

İŞÇİ SINIFININ EYLEM BİRLİĞİ NEDİR?

Günümüzde büyük sanayi kompleksleri binlerce hatta onbinlerce işçiyi biraraya toplamaktadır. Buna, ulaşım, pazarlama vb. nedenlerle aynı coğrafi bölgelerde toplulaşan sanayi işletmelerini, haberleşme vb. diğer etkenleri de katarsak örgütlenme kolaylıkları ortaya çıkar. Ancak bunlar işçi sınıfının eylem birliğinin ölçüleri değil, eylem birliğinin yapılmasını kolaylaştıran ve işçi sınıfının gücünü artıran etkenler olmaktadır.

İşçi sınıfının birliği sorunu, ilerici sendikal örgütlenmenin niteliğinde ve politik tercihlerde yatmaktadır. Burjuva iktidarları döneminde yukarıda kısmen değinilen çeşitli nedenler dolayısıyle işçi sınıfının tamamının ilerici sendikal hareket içinde örgütlenebilmesi hemen hemen imkansız gibidir. Daha geri bilinç düzeyi, çeşitli kişisel menfaat tuzakları ve baskılar nedeniyle işçi sınıfının belli kesimleri sınıf uzlaşmacısı sendika yönetimlerinde ve bunların politik tercihlerinin etkisinde kalırlar. İşçi sınıfının burjuvazinin artan saldırılarına karşı demokratik kazanımlarını koruyabilmesi ve geliştirebilmesi ve nihayet sömürüsüz bir toplumu kurabilmesi için elindeki en büyük kozlardan biri de nicel gücüdür.

Bu sayısal gücün olabildiğince büyük oranlarda sınıf uzlaşmacısı sendikaların ve dolayısıyle burjuvazinin etkisinden kurtarılabilmesi hem ilerici sendikal hareketin ve hem de işçi sınıfı partilerinin başlıca uğraşlarından biridir. İşte bu amaçla Türkiye İşçi Partisi I. Büyük Kongresi bu önemli noktaya işaret etmiş ve şu kararı almıştır: «... Türkiye İşçi sınıfının sendikal hareketini burjuvazinin belirlediği sınırlar içinde tutmaya çalışan sınıf uzlaşmacılığı anlayışını reddeder; bu anlayışı etkisizleştirmek ve giderek sendikal hareketten bütünüyle tasfiye etmek için mücadeleye devam edeceğini belirtir.» (1. Büyük Kongre kararları III. bölüm 2. A)

Sınıf uzlaşmacısı sendikaların tasfiye edilmesinin en temel hareket noktası hiç şüphesiz ki, ilerici sendikaların ilkeli mücadele anlayışları ve bu anlayışla yürüttükleri ekonomik demokratik mücadelelerdir. İlerici sendikal hareketin bu ilkeli tutumundan kayması ise hiç şüphesiz sınıf uzlaşmacısı sendikalara yaşama hakkı tanımakla eş anlamlı olmaktadır. Bu nedenle ilerici sendikal hareketin içindeki saptırıcı akım yada akımlarla mücadele işçi sınıfının yakın ve uzak vadeli menfaatleri için ertelenemez görevlerdendir. «Türkiye İşçi Partisi... ilerici sendikal hareketi yörüngesinden saptırarak, onun burjuvazinin belli bir kesiminin yedeğine alınması sonucunu doğuracak her türlü akım ve görüşlerle ödünsüz olarak mücadele azmini teyid eder.» (Türkiye İşçi Partisi 1. Büyük Kongre Kararları III. Bölüm 2. B)

İLERİCİ SENDİKAL HAREKETİN NİTELİĞİ

İlerici sendikal hareketin en temel niteliği, işçi sınıfının ekonomik demokratik hak ve özgürlüklerini korumak ve geliştirmek ve nihayet sosyalizmi kuracak olan işçi sınıfı partisiyle eylemlerini ve örgütlenmesini uyum içinde sürdürmek ve geliştirmektir. Bu anlamda işçi sınıfının günlük çıkarlarının savunucusu ve geliştiricisi olan ilerici sendikalar nihai amaçları doğrultusunda kapitalizmin yarattığı sorunların ne-

denleriyle değil sonuçlarıyla mücadele eden örgütlerdir. İş gününün kısaltılması, daha çok ücret, sosyal hakların geliştirilmesi, ve bu uğurdaki dayanışma ve örgütlenme düzeyinin yükseltilmesi, sınıf uzlaşmacısı sendikaların tasfiye edilmesi ilerici sendikal hareketin başlıca mücadele odaklarıdır. İlerici sendikal hareket bu mücadele sürecinde elbette politik sorunlara da sırt çevirmiş değildir. Özellikle sendikal mücadele alanına yansıyan burjuvazinin politik etki ve müdahalelerine karşı mücadele etmek, bu alandaki saldırılarını geriletmek, sürekli mücadele gündemlerinde olan sorunlardır. Bunun dışında da genel politik durum, burjuvazinin sosyo - ekonomik politikası, öbür emekçi kesimlerin sorunları, burjuvazinin uluslararası politik tercihleri vb. alanlarda da görüşlerini açıklar, eleştirilerini geliştirir ve yayar ve bunu, ekonomik demokratik mücadelesinin bir parçası olarak sürdürür.

Ancak, bütün bu politik nitelikteki eylemleri, ilerici sendikaların aynı zamanda politik mücadele örgütleri olduğunu göstermez. Elbetteki bütün bu eylemler işçi sınıfının bilinçlenmesine yardım eder ama, işçi sınıfının politik ve ideolojik mücadelesi, işçi sınıfı partileri eliyle yürütülür. Bu bir sorunluluktur. Çünkü, işçi sınıfının bilinçlenmesi, sermaye sınıflarına karşı kendi bağımsız politik partisi aracılığıyla iktidar için mücadele alanına çekilmesiyle mümkündür. İşçi sınıfına «dışardan bilinç verilmesinden» kastedilen budur. Ve bu da ancak işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisinin yapabileceği yürütüp yönlendirebileceği bir iştir.

Ne varki bu iki alan, yani ekonomik mücadele alanı ile ideolojik ve politik mücadele alanı iki ayrı 'kompartıman' değildir. Her iki mücadele arasında diyalektik bir bağ ve ilişkiler ağı vardır. İşte bu nedenle ilerici sendikaların yürütüp yönlendirdiği eylemler ve özellikle de grevler aynı zamanda işçi sınıfının politik mücadele okullarıdır. İşte ancak böyle bir anlayışla yönetilen ilerici sendikalar Parti ile kitleler arasında bir kaldıraç, bir lövye görevi yaparlar. Bu nedenle de ilerici sendikaların politik tutum ve tercihleri işçi sınıfı partilerinin çözüm ve yönergeleri doğrultusunda uyumlu bir biçimde gelişir. Bunun tersi bir tutum işçi sınıfı hareketini geriletmekten başka bir anlam taşımaz.

İLERİCİ SENDİKAL HAREKETDE GÖRÜLEN UYUMSUZLUKLARIN KAYNAKLARI

Sendikal hareketi yöneten liderlerin politik ve ideolojik tercihlerindeki kaymalar ya da bu tercihleri besleyen ekonomik ve sosyal menfaat ayrıcalıkları ve sendikaların işleyişindeki anti demokratik uygulamalar ile burjuva ideolojisinin etkilerinden doğan gerilik, ilerici sendikalardaki uyumsuzluğu yaratan başlıca faktörler olmaktadır.

İşçi sınıfı hareketi elbette yıllar yılı yetiştirdiği, çeşitli defalar denediği liderlerini gözünün bebeği gibi koruyacaktır. Ancak bu koruma ekonomik ve sosyal menfaatler elde etmek ve bu yolla sendika yöneticilerine çıkarlar sağlamak demek değildir. Böylesi bir 'koruma' işçi sınıfına değil patronlara hizmet eder. Bu nedenle burjuvazi sendikaların mali kontrolunu kaldırmış ve sendika yöneticilerinin para fonlarını kişisel tercihleri doğrultusunda kullanmalarına yolu açık bırakmıştır.

Diğer yandan ilerici sendikalarda demokratik bir yönetimin kurulması, yeni yetişen işçi liderlerinin önünün açılması, sendikaların üyelerince denetimlenmesi, sendika yöneticilerinin burjuvazi tarafından kendilerine sağlanan geniş çıkar olanaklarını reddedebilmelerini de sağlayan yegane demokratik bir mekanizmadır.

Bunun tersi ise sendika yöneticilerinin kişisel çıkarlarına hizmet eden ve «tabanın söz ve karar sahibi olması» ilkesine aykırı bürokratik ve anti demokratik bir yönetim kurulmasıyla kendini gösterir. Bu suretle her ne şart altında olursa olsun sendika yöneticilerinin 'görevlerine' devamı için uygun bir mekanizma kurulmuş olur. Giderek işçi sınıfının gerçek sendikal temsilcileri, sendika yönetiminden hatta üyeliğinden 'temizlenir', hatta patronlarla anlaşarak işlerinden atılırlar.

Diğer yandan günlük yaşamlarıyla işçi sınıfından kopan bu tür sendika yöneticileri sosyal çevrelerini de değiştirmişlerdir. Buna, ideolojik gerilik te eklenince politik tercihlerin değişmesi de kendiliğinden ortaya çıkan bir sonuç olur. Bu suretle sendikal hareketin yönetimi işçi sınıfından kopmuş ve her çeşit uzlaşmaya hazır hale gelmiştir. Artık bu yönetimin hiç bir politik çözümlemesi ve tercihi işçi sınıfı tarafından kabul edilebilecek nitelikte değildir. Zaten giderek te itibarlarını kaybeden bu tür yöneticilerin işçi sınıfının ilerici sendikal hareketini burjuvazi yararına geriletmekten başka 'görevleri' kalmamıştır.

İŞÇİ SINIFININ BİRLİĞİ SENDİKA YÖNETİM KADROLARINI UZLAŞMACI AKIMLARA AÇARAK SAĞLANAMAZ

Sendika tabanında işçi sınıfının bilimsel sosyalist hareketinin yanı sıra çeşitli küçük burjuva ve burjuva reformist akımlar da vardır. Sendika yöneticilerinin ve diğer sorumlularının görevi bu akımlara teslim olmak değil, çeşitli olanaklardan yararlanarak bunları etkisiz hale getirmektir. İlerici sendikal hareketin gelişmesinin ve güçlenmesinin başka yolu yoktur. Ancak bu suretle ilerici sendikal hareket işçi sınıfının ekonomik demokratik kazanımlarını koruma ve geliştirme mücadelesinde etkin olabilir. Ve bu mücadeleyi başarıyla sürdürebilir.

Sendika yöneticileri ayrıcalıklı çıkarlarla uzlaşmış ve anti - demokratik bir yönetim arkasına sığınmış ise sendikanın örgütlenmesi ve sendika yönetim kadroları için tercihi de bu yapısına uygun olarak çeşitli uzlaşmacı ve reformist akımlarla bütünleşmek yolunda gelişir.

Bütün bu nedenlerle işçi sınıfının ilerici sendikal hareketinin gelişip güçlenmesi, sendika yönetim kadrolarının bu 'hastalıklardan' arıtılmasıyla orantılıdır. İşçi sınıfının eylem birliğinin sağlanmasının yolu da buradan geçer.

İşte Türkiye İşçi Sınıfının ilerici sendikal hareketinin örgütü olan DİSK'in içinde bulunduğu açmaz budur, gerilemesinin temel nedeni budur. Ne var ki DİSK üst yönetiminin giderek itibarını yitirmesi önemli oranda ilerici sendikal harekete de gölge düşürmektedir. DİSK'in 5. kongresiyle başlayan bu süreç Konfederasyonu adım adım geriletmiş ve 'sağa kaydırarak' burjuvazi hesabına 'ehlileştirmiştir'. DİSK 5. kongreden sonra da 'büyümektedir'. Ancak bu büyüme Türk - İş'ten çeşitli nedenlerle kopan sendika üst yönetimlerinin kararları ile gerçekleşmektedir ve işyeri seviyesinde DİSK'e bağlı sendikalara geçme mücadelesi hemen tamamen durmuştur.

Anti - demokratik ve çıkarcı yönetimleriyle DİSK'e katılan sendikalar ilerici sendikal hareketin güçlenmesini engelledikleri gibi, DİSK yönetiminde zaten var olan burzuvazi ile uzlaşıcı akımların güçlenmesine de neden olmaktadırlar.

Bütün bu nedenlerle DİSK'in yürütüp yönlendirdiği işçi sınıfının ekonomik mücadelesi gerilemektedir. Ve hiç bir 'sol gevezelik' bu gerçeği DİSK tabanından gizleyememektedir. Bütün bunların tabii bir sonucu olarak DİSK üst yönetimi giderek tabanı üzerindeki itibar ve otoritesini yitirmektedir. Bu süreç sonuna kadar giderse doğacak boşluk her ne şart altında olursa olsun doldurulur. Ancak bugün herşeye rağmen Türkiye İşçi Sınıfının ilerici sendikal hareketini DİSK temsil etmekte devam ediyor. İşçi sınıfının bilimsel sosyalist hareketinin görevi de bu nedenle DİSK'i dışlamak değil, DİSK ve bağlı sendikalardaki kitle tabanında çabalarını artırarak DİSK'i kendi kuruluş ilkelerine ve mücadele geçmişine uygun bir yönetime yeniden kavuşturabilmek için bugünkü üst yönetimden kurtarmaktır.

Milliyetçi Cephe iktidarının başı Demirel son televizyon konuşmasında «tiftikten, kozaya ve kırmızı bibere kadar» birçok tarım ürünü için destekleme alımı yapılmasıyla övündü. 30'a yakın tarım ürününün taban fiyat uygulamasından yararlandığını, 1976 yılı içinde destekleme alımları yoluyla köylüye 35 milyar lira ödendiğini belirtti. Bunu, Milliyetçi Cephe'nin köylü kitlelerinden yana bir başarısı olarak göstermeye çalıştı.

Destekleme alımları kimlere yarıyor

Cumhuriyet Halk Partisi de devlet destekleme alımlarına çok büyük önem veriyor. Hükümetlerin köylü kitlelerine sağladığı yararın derecesini uygulanan taban fiyatının yüksekliğinde arıyor. Demirel'e cevap konuşmasında, CHP Genel Başkanı Ecevit, 1974'de taban fiatlarının bir önceki yıla göre yüzde 114, 1976'da ise yalnızca % 22 arttığını belirterek «köylünün durumuna bir iyileşme getirilebilmesi» ni en başta yüksek taban fiyatlarına bağladı.

Sürekli olarak, destekleme alımları köy emekçilerinin yaşam düzeylerini yükseltecek, onları yoksulluktan kurtaracak bir araç olarak tanıtılmak isteniyor. «Fakir köylünün eline hasat mevsiminde birkaç damla su ulaştırabilmek için Devletin hazinesinden zenginlerin kovalarına bol bol sulanı boşaltmak gerektiğini» kabul edenler bile köklü dönüşümleri, köy emekçilerinin temel isteklerini bir yana bırakarak taban fiyatları sorununu ön plana çıkartıyorlar.

Halbuki buğday, tütün, pamuk, pancar, çay, fındık, kısaca hükümetlerin destekleme kapsamına aldığı bütün tarım ürünleri için ilan edilen taban fiyatları ne kadar yüksek olursa olsun bu yolla yoksul ve orta köylülerin yaşam düzeylerinin önemli bir oranda yükseltilmesi mümkün değildir. **Destekleme politikasından asıl yararlananlar büyük toprak sahipleridir. Bugünkü niteliği ile destekleme politikası köylerde sınıfsal farklılaşmayı hızlandırıp, derinleştiren, yoksulla zengin arasındaki uçurumu daha da büyüten bir politikadır.** Büyük burjuvazi ve büyük toprak sahiplerinin egemenliği sürdükçe, köklü ve demokratik bir toprak ve tarım reformu yapılıp, bankacılık ve dış ticaret devletleştirilmedikçe destekleme politikasının olumsuz sonuçlarını yoketmek mümkün değildir. Destekleme politikasının olumsuz sonuçlarını yoketmek mümkün değildir. Destekleme politikası, yalnız Türkiye'de değil tüm kapitalist ülkelerde, emekçilere sağlayacağı kısa dönemli yararları bile sınırlı ve herşeyden önce büyük çiftlik sahiplerini gözeten bir politikadır. İktidar burjuvazinin elinde bulundukça da köy emekçilerinin önemli bir yararını görmedikleri bir işleyiş olmaya devam edecektir.

Köylünün taban fiyat uygulamasından yararlanabilmesi herşeyden önce pazarlanabilir ürünü olmasına ve pazarlayabileceği ürün miktarının büyüklüğüne bağlıdır. Kendi tüketimi için üretim yapan geçimlik işletmelerin sayısı tarımda kapitalizmin gelişmesiyle hızla azalmaktadır. Ama tarımda kapitalist ilişkilerin gelişmesi toprağın, hayvan varlığının, tarım araç ve gereçlerinin belli ellerde toplanması yoluyla eşitsizlikleri artıran bir süreç gelişmektedir. Kapitalizmin gelişmesiyle mülksüzleşip işgüçlerini tarım kapitalistlerine satmak durumunda kalan işçilerin, topraklarını büyük çiftçilere kiralayan, ya da ortakçı olarak devreden yoksul ve orta köylülerin, işsizlik ve yoksulluğun baskısıyla köyünü, toprağını terkeden köylülerin destekleme alımlarından sağlayabilecekleri hiçbir çıkar yoktur.

Pazar için üretim yapan köylülere gelince, bunların yüksek taban fiyatlarından, devletin destekleme alımlarından yararlanabilmeleri için ilk şart taban fiyatlarının ilan edilip, belli merkezlerde alıma başlandığı tarihe kadar ürünlerini bekletebilmeleridir. Zor geçim koşulları, gübre, ilaç, tohum ve öteki tarım girdileri fiyatlarının yüksekliği, kredi kaynaklarının hemen hemen yalnız köy zenginlerine, büyük çiftçilere açık olması, depolama güçlükleri, pazar için üretim yapan köy emekçilerinin önemli bir bölümünü ürünlerini erken bir tarihte ellerinden çıkarmaya yöneltmektedir. Ürününü bir yıl önceden elden çıkartanlar azımsanmayacak sayıdadır. Dayanabilme güçlerinin azlığı orta ve özellikle yoksul köylüleri «taban fiat» larının çok altında fiyatlarla satışa zorlamaktadır.

Devlet alımlarının başladığı tarihe kadar bekleyebilen köy emekçilerinin bir bölümü alımların az sayıda ve üretim alanlarına uzak merkezlerde yapılması yüzünden ürünlerini tüccara devretmekte, bazıları da destekleme alımları için ayrılan fonların «yetmemesi» nedeniyle alımlara sonverilip bu merkezlerin kapılarından geri çevrilmektedirler. Böylece, taban fiyatlarından bir ölçüde de olsa yararlanır görünen köy emekçisi sayısı iyice azalmaktadır.

Ürününü doğrudan doğruya devlete, devletçe desteklenen kooperatiflere satabilen, ya da ilan edilen yüksek taban fiyatlarının etkisiyle tüccardan destekleme alımı uygulanmasaydı alabileceğinden daha yüksek bir bedel alabilen köylülerin sağladığı yarar pazarladıkları ürünün miktarıyla orantılıdır. Toprak dağılımının son derece adaletsiz olduğu, hayvan, tarımsal araç ve gereç varlığının ise toprak varlığıyla yan yana gittiği, hatta toprak dağılımından daha ileri bir yoğunlaşma gösterdiği bilindiğine göre, destekleme alımlarının sonucu kolayca tahmin edilebilir niteliktedir. Toplam köy hane halkının % 22'sini topraksızların oluşturduğu, 50 dönümden az toprağa sahip olanların toplam içindeki paylarının % 56'yı bulduğu ülkemizde tarımsal desteklemenin kaymağı büyük toprak sahiplerine ait olmaktadır.

Gerçekten, resmi bilgilere göre, örneğin tüm buğday üreticilerinin % 3'ünü oluşturan 55.000 büyük toprak sahibi pazarlanan buğdayın % 41'ini ve pamuk üreticilerinden % 4'ü ise pazarlanan pamuğun % 35'ini üreten işletmelere sahiptirler.

1975 yılında şeker pancarı üreticilerinden 5 dönümden daha küçük işletmelere sahip bulunanlara destekleme alımlarıyla aktarılan fon miktarı işletme başına 3.527 lira, 6 - 10 dönümlük işletmelere 7.288 lira iken, işletme büyüklüğü 100 dönümden fazla olan 137 işletmeye ortalama 135 bin liradır. Antbirlik ortağı pamuk üreticileri arasındaki eşitsizlik daha da büyüktür. Devletin destekleme alımları yoluyla 101 - 200 dönümlük 458 işletmeye ortalama 252 bin lira, 201 - 500 dönümlük 102 işletmeye ortalama 666 bin lira ve 501 dönümden büyük 4 işletmeye ortalama 1 milyon 244 bin lira aktarılmıştır. Tüm Antbirlik ortaklarının % 7.2'sini oluşturan bu 564 büyük işletme taban fiyatları yoluyla hazineden sağlanan aktarımın dörtte birinden fazlasını elde etmiştir. Öteki ürünlerde de durum farklı değildir. Burjuvazinin destekleme politikası yoksul ve orta köylülerle büyük toprak sahipleri arasındaki eşitsizliği daha da artırmaktadır.

Varolan taban fiyatları uygulaması, yalnız devlet hazinesinden tarım ürünlerinin desteklenmesi için ayrılan kaynakların büyük toprak sahiplerinin cebine indirilmesi yoluyla değil, dolaylı etkileriyle de köy ve şehir emekçilerinin yararına olmayan sonuçlar vermektedir. Herşeyden önce tarım ürünlerinden 25 - 30 ürün dışında kalanlar herhangi bir devlet teşvikinden yararlanmamaktadırlar.

İkinci olarak, desteklenen ve böylece fiyatı daha da yükselen ürünlerden bir bölümü, en başta buğday, yalnız diğer tarım ürünleri üreticilerinin değil, desteklenen ürün üreticilerinin önemli bir bölümünün bile satınalıp tükettikleri ürünlerdir. Yükselen fiyatlar bu geniş kitlelerin yararına değildir.

Üçüncüsü, yıldan yıla artan taban fiyatları büyük, tekelci sermaye tarafından kendi yaptığı hızlı fiyat artışlarının bir gerekçesi olarak kullanılmakta, ayrıca bu tekelci fiyat artışları gözlerden saklanarak tıpkı işçi ücretlerindeki nisbi artışlar gibi, tarım ürünleri fiyatlarındaki artışlar da pahalılığın temel kaynağı olarak öne çıkarılmak istenmektedir.

Dördüncüsü, destekleme alımlarını gerçekleştirmek için başvurulan hazine kaynakları emekçi halkın ödediği vergilerle yaratılmaktadır. Çok önemli bir bölümü büyük toprak sahiplerinin ceplerine akıtılan bu fonların artırılması, yani taban fiyatlarının yükseltilmesi, ancak yeni vergilerle, ya da bir biçimde işçi ve emekçilerin sırtına yeni yükler yüklenerek sağlanabilmektedir. Emperyalizme bağımlılığın ve kapitalist devlet işletmeciliğinin aksaklıklarının da etkisiyle kimi yıllar elde büyük stokların birikmesi, bunlardan bir bölümünün çürümesi ve imha edilme zorunluluğunun çıkması, veya çok düşük bir fiyatla elden çıkarılması, sonuçta hep işçi ve emekçi kitlelerin aleyhine olmaktadır.

Son olarak, varolan taban fiyatları uygulaması tarımda kapitalist ilişkilerin gelişme derecesi, bölgelerin coğrafi koşullarca belirlenen üretim yapısı ve destekleme kapsamına alınan ürün türlerinin seçilişi

gibi nedenlerden dolayı bölgelerarası eşitsizliğin devamına ve artmasına yardımcı olan bir niteliktedir. Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun geriliğini azaltacağına artırmaktadır.

Burjuvazinin tarımsal destekleme politikasının bütün biçimleri, tarıma yapılan yatırımlar tarımsal mülkiyette, üretim örgütlenmesinde köklü değişiklikler gerçekleştirilmediği sürece, büyük toprak sahiplerine yaramaktadır. Örneğin, 1975'de gübre fiyatlarında yapılan ve Milliyetçi Cephe iktidarı tarafından bir propaganda kampanyasına konu olan indirim sonucu hazineden fiyat farkını karşılamak için 5 milyar lira ayrılması gerekmiştir. Bu 5 milyar liradan 2 milyar lirasının doğrudan doğruya çiftçi ailelerinin % 4'ünü oluşturan 160.000 büyük çiftçi ailesine aktarılmış olduğu hesaplanmaktadır. Yine, devlet, her yıl sulama tesis ve kanalları için milyarlar ayırmaktadır. Sulama şebekelerinde devletçe dönüm başına ortalama 5000 liranın üzerinde sulama yatırımı yapılan toprakların üçte biri köylü ailelerinin % 4'ünü meydana getiren büyük toprak sahiplerine aittir. Devletin hazineden karşılayarak yaptığı sulama yatırımlarıyla toprak değeri 10 - 15 kat artmaktadır. Bu değer artışından en geniş ölçüde yararlananlar elbette büyük toprak sahipleridir, ama Türkiye'de en düşük oranda vergi veren grup da yine büyük toprak sahipleridir.

Bütün öteki tarımsal yatırımlar ve destekleme harcamaları gibi tarım ürünlerinin taban fiyatları yoluyla desteklenmesi de ancak yoksul ve orta köylülerin yaşam düzeylerinde gerçek iyileşmeler, içinde bulundukları şartlarda köklü ve olumlu değişmeler sağladığı ölçüde savunulabilir tedbirlerdir.

Topraksız ve az topraklı köylü kitlelerinin toprak istekleri karşılanmadıkça, köy emekçilerinin en modern tarımsal araç ve gereçlerle bol ve iyi kaliteli tohumluk, gübre ve ilaç kullanarak üretim yapmaları sağlanmadıkça, güçlü bir sanayi kurulup tarımın desteklenmesi ve köyden göç edenlere iş olanakları yaratılması başarılmadıkça devlet destekleme alımları yoksul ve orta köylülere önemli kazanımlar sağlayamaz. Köklü ve demokratik bir toprak ve tarım reformu, köy emekçilerinden yana işleyen gerçek bir kooperatifçilik, bankacılığın ve dış ticaretin devletleştirilmesi ve genel olarak Türkiye'nin bağımsızlığını, demokratikleşmesini sağlayacak tüm tedbirler onun için sorunla sıkı sıkıya ilişkilidir.

Kırsal nüfusun çok büyük bir bölümünü tarım işçilerinin, yoksul ve orta köylülerin oluşturduğu ve bu geniş kitlenin derin bir yoksulluk içinde yaşadığı Türkiye'de köklü, yapısal dönüşümler arka plana itilemez, ertelenemez.

İster büyük toprak sahiplerinin çıkarları sanki geniş köy emekçilerinin çıkarlarıyla özdeşmiş gibi bir üslupla olsun; ister varolan taban fiyatları uygulamasının sonuçlarını böyle açıkça saklamaya çalışmayan, ama sonuçta durumu kabullenip, düzenin kurallarına boyun eğen bir anlayışla olsun, yüksek taban fiyatları köylü kitlelerinin refahının ölçüsü olarak gösterilemez. Destekleme politikasının büyük toprak sahiplerinin değil, yoksul ve orta köylülerin desteklenmesi temeline oturtulması şarttır.

TEMEL TAHLİYE EDİLDİ

Bünyamin Temel arkadaşımız, Edirne İl ve Merkez ilçe kongrelerinin hazırlanmasında yardımcı olarak Genel Merkez görevlisi olarak gittiği Edirne'de 10.2.1977 günü Cumhuriyet Savcılığınca tutuklanma istemi ile sevk edildiği Edirne Sulh Ceza Mahkemesince «Halkı isyana teşvik, bölücülük, sosyal sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmek» suçu isnat edilerek tutuklanmıştı.

Bünyamil Temel arkadaşımızın 13.2.1977 tarihli tutukluluğa itiraz dilekçesi ile Edirne'ye giden partili avukat arkadaşımızın tahliye istemi Edirne Asliye Ceza Mahkemesince red edilmişti.

İstanbul İl Hukuk Bürosunun kararlı müdahaleleri sonucu Bünyamin Temel arkadaşımız 14.3.1977 günü yapılan sorgusundan sonra aynı gün tahliye edilmiştir.

İZMİR VE KARTAL PARTİ GECELERİ YAPILDI

İstanbul İli Kartal İlçesi 20 Mart 1977 günü bir Parti gecesi yapmıştır. İl sekreteri Selim Mahmutoğlu'nun açış konuşmasıyla başlayan ve çok sayıda Kartallı işçilerin izlediği gecede Parti Korosu, Devrimci marş ve türküler söylemiştir.

Gecede İstanbul İl örgütünün folklor ekibi, G. Antep ve Elazığ dolaylarından oyunlar oynamıştır.

Geceye katılan Partili Sanatçı Rahmi Saltuk, Halk türküleri ve Devrimci marşlar söylemiştir. Daha sonra **Merkez Haberalma, Basın Bürosu**'nun hazırladığı Şili Halkıyla Dayanışma Gecesi filmi gösterilmiştir.

İzmir İli'nin düzenlediği ve Rahmi Saltuk'un da katıldığı geceyi bini aşkın İzmir'li izlemiştir.

PARTİMİZ SEÇMENLERİ UYARDI

Türkiye İşçi Partisi tüm il ve ilçe örgütlerinde, 1977 Genel Seçimlerinde seçmen yurttaşların oy kullanabilmeleri için, seçmen kütüklerinde adlarını kontrol etmeleri konusunda bir bildiri dağıtarak yurttaşları uyardı.

Türkiye İşçi Partisi Genel Merkezi tarafından Partinin tüm il ve ilçelerinde seçmen yurttaşlara 1 Milyon 250 Bin bastırılıp dağıtılan bildiride, seçim gününün yaklaştığı ve bu seçimlerde birinci görevin oy kullanmak olduğu belirtilmektedir.

Ayrıca bu bildiride seçmen yurttaşlara «... faşizmi önlemek, demokratik hak ve özgürlükleri serbestçe kullanabilmek, onları koruyup geliştirmek, geçim sıkıntısı biraz olsun hafifletmek istiyorsan;

«Bütün bunların siyasi alandaki sorumlusu bugünkü MC iktidarına seçim günü sandığa atacağın oylarınla hak ettiği cevabı vermeyi elbette bileceksin...» denilmektedir.

Bildiride, yurttaşların oy kullanabilmeleri için adlarının seçmen kütüğünde yazılı olması gerektiği belirtilmekte ve 19 Mart Cumartesinden, 22 Mart Salı akşamına kadar bu kütüklerin askıda tutulacağı hatırlatılmaktadır. Yurttaşlara, eğer adları seçmen kütüğünde yoksa, nüfus kâğıdı veya kimliklerini belirtecek bir belge ve ayrıca muhtarlıktan alacakları ikametgâh kağıdı ile «Daimi Seçmen Kütüğü Bürosu» na başvurarak adlarını yazdırmaları gerektiği belirtilmektedir.

Tam bir başarı ile dağıtılan bildiri her yörede olumlu karşılanmıştır.

KOLUMDA ÇARK-BAŞAK

**Güvenlik görevlisiyim 1. Büyük Kongre'de
Kolumda Çark - Başak.
Ellerimde hallaç hallaç pamuk sıcaklığı
Tütün kokusu, kekremsi çay tadı benim
Yeşili tanımaz rüzgarlar doldu gözüme
Saçlarım kuzeyli yağmurlardan ıslak
Güvenlik görevlisiyim 1. Büyük Kongre'de
Kolumda Çark - Başak.
İş tulumumda kaldı yorgunluğum ve madeni toz
Derimde yağ lekesi, tezgah yarası taşırım gene de...
Patronlar varsın kara yere yazsın adımı. Korkmuyorum
Daha ileri mevzilerde nöbet beklemek hesabına
Sesim ses, soluğum soluk, yüreğim yürek.
Güvenlik görevlisiyim 1. Büyük Kongre'de
Kolumda Çark - Başak.
Sloganlarım ve marşlarımla kalktım yurdun her bir yerinden
Türkülerimle.
Kaynağından denize boşalan nehirlerde aktım
Taze bir sabahında Şubat'ın.
Rahat ve serin sözler konuşuyor öncülerim
Ayaklarını en güzel çizgiye basarak.
Güvenlik görevlisiyim 1. Büyük Kongre'de
Kolumda Çark - Başak.
En amansız kavgadayım. Sevmeyi unutmaz bilincim
Fabrika çocuklarının bayram günü yakındır.
Tarla kuşları bahçemde yuva kurarlar, görüyorum
Özgürlüğün yıldızlı gecelerinde ıslık öttüreceğim pervasız.
Gururumu bağırıyorum inançla ve güvenle;
Yaşasın Bağımsızlık - Demokrasi Sosyalizm!
Yaşasın Partimiz!
Güvenlik görevlisiyim 1. Büyük Kongre'de
Kolumda Çark - Başak.**

ADEM ATAR

Jimmy Carter'ın «İnsan Hakları» Savunuculuğunun Ardında Yeni ve Tehlikeli Bir Silahlanma Yarışı Var

Jimmy Carter'ın beyaz eve yerleşmesinden bu yana ABD dış politikası dünya barışı ve Detant için son derece tehlikeli girişimler içinde görünmektedir.

Yeni başkan, tüm batı dünyasının en güçlü kitle haberleşme araçlarının da etkin desteği ile Helsinki Güvenlik ve İşbirliği Anlaşması'nın temel kararlarının yaşama geçirilmesinde son derece önemli bir evre sayılan Belgrad Konferansı öncesi, ülkesinin son yüzyılın insan haklarını en çok çiğneyen, dış ülkelere en çok «faşizm ihraç eden» ülkesi olduğunu bütünüyle unutarak «İnsan Hakları» savunucusu kesilmiştir. Carter bununla da yetinmemiş, sosyalist rejime muhalif oldukları için batı'da «özel ilgi» gören dönek Bukovski türü kişileri Beyaz Ev'de ağırlayarak işi Sovyetler Birliği ve sosyalist dünyanın uluorta iç işlerine burnunu sokma sorumsuzluğuna dek vardırmıştır.

BARIŞI KUNDAKLAMAK

Jimmy Carter'ın «İnsan hakları» gösterisinin özü ve Batı dünyasında ulaştığı boyutlar yeni bir soğuk savaşın tüm olumsuz öğelerini içinde taşımaktadır. İnsan hakları bahanesiyle asıl varılmak istenen detantın, uluslararası yumuşamanın köstekleşmesidir. «İnsan hakları» savunuculuğu bahanesiyle sosyalist dünyanın iç işlerine karışma tek başına, detantı kundaklamaya yetmediği için, Carter rejimi, daha etkin kışkırtma, yöntemleri kullanmayı planlamaktadır. Ancak yeni başkana bizzat SBKP Genel Sekreteri Leonid Brejnev tarafından fevkalade kesin bir biçimde çizmeden yukarı çıkmaması hatırlatılmıştır. SBKP Genel Sekreteri Leonid Brejnev Sovyet sendikaları kongresi önünde 21 Mart 1977'de yaptığı konuşmada «Tekrar ediyorum: Nereden gelirse gelsin, ne sebeple olursa olsun içişlerimize müdahale edilmesine müsamaha etmeyeceğiz. Bu tür bir platformda ilişkilerin normal bir biçimde gelişmeleri kesinlikle mümkün değildir» demiştir. Sovyet lideri, bu kesin uyarıya rağmen, işi, detantı bütünüyle tehlikeye atacak noktalara götürmekten dikkatle kaçınmıştır. Çünkü Sovyetler Birliği Birleşmiş Milletler Baş delegesi Zorin'in de önemle altını çizdiği gibi, detantı, tek başlarına kalsalar da uygulamaya kararlıdır. Daha açık bir deyişle Sovyetler Birliği, ABD Dış İşleri Bakanı Cyrus Vance'in Moskova'yı ziyareti arifesinde, Washington'daki yeni yönetimin tüm olumsuz davranışlarına ve kışkırtmalarına karşın detantın uluslar arasında barış güvenlik ve işbirliğinin daha ileriye götürülmesi ve Helsinki Kararlarının yaşama daha büyük ölçülerde geçirilmesi için yine de açık bir kapı bırakmıştır.

SİLAHLANAN KİM?

Carter iktidarının insan hakları havariliği aslında çok daha geniş kapsamlı ve son derece tehlikeli bir planın sadece bir parçasıdır. Oyunun asıl önemli taşı, yeni bir silahlanma yarışının bahanesi olan «Sovyet tehlikesi», «Sovyetlerin silahlanmada batı dünyasını kat kat geçtiği» propagandasıdır. Gerçekten de Carter yönetimi işbaşına gelir gelmez, Yeni Başkan'ın seçim öncesi beyanlarının aksine, Sovyetlerin aşırı ölçüde silahlandıkları konusunu yoğun bir biçimde ve aşırı derecede abartarak ABD ve batı kamuoyunu yeni bir silahlanma yarışına şartlandırmak istemiştir.

Sovyetler Birliği gerçekten aşırı ve saldırıya yönelik bir biçimde silahlanmakta mıdır? Eğer bu böyle değilse Washington «insan hakları» ve «Sovyet tehlikesi» bahanelerini hangi amaçla kullanmak niyetindedir?

Sovyetler Birliği'nin aşırı ve saldırıya yönelik bir biçimde silahlandığı iddiaları çeşitli açılardan geçersiz görünmektedir. Sovyetler Birliğinin detantın yerleşmesinde uluslararası barış ve işbirliğinin geliştirilmesinde ve yine bunlara bağlı olarak genel silahsızlanma konularında uluslararası planda oynadığı olumlu rol dostun da, düşmanın da teslim etmek zorunda olduğu nesnel ve somut bir gerçektir. O kadar ki, uluslararası barış ve işbirliğinde, silahsızlanmada şimdiye değin ne gerçekleşmişse onda Sovyetler'in inatçı ve kesin çabası mevcuttur. Sovyet Liderleri ayrıca her fırsatta barıştan, genel silahsızlanmadan, uluslararası işbirliğinden yana olduklarını hiç bir ulusa «kılıç çekmek» niyetinde olmadıklarını en yetkili ağızlardan açıklamışlardır.

Daha da önemlisi ABD ve Nato'ya bağlı Batı ülkelerinin bütün beyin yıkama çabalarına karşın, ABD, Nato ve Sovyetler Birliği'nin askeri harcamalarıyla ilgili resmi veriler kimin daha yoğun bir silahlanmadan, hem de saldırıya dönük bir silahlanmadan yana olduğunu şaşmaz bir biçimde ortaya koymaktadır.

RAKAMLAR YANILTMIYOR

Londra Stratejik Araştırmalar Enstitüsü'ne göre, 1975 yılında Varşova Paktını oluşturan sosyalist ülkelerin toplam askeri harcamaları 46 milyar dolardır. Sovyetler Birliği'nin askeri harcamaları ise yine aynı kaynağa göre 1971'den buyana şöyle sıralanmaktadır: 1971'de 17,9 milyar ruble (bütçe toplamındaki payı % 10,9), 1972'de 17,9 milyar ruble (bütçedeki payı % 10,1), 1973'de 17,9 milyar ruble (bütçedeki payı % 9,75), 1974'de 17,7 milyar ruble (bütçedeki payı % 9,1), 1975'de 17,4 milyar ruble (bütçedeki payı % 8,4).

Sovyetler'in 1977 askeri harcamaları ise yine 17,4 milyar ruble dolayındadır. Bu rakamlar ve askeri harcamalardaki eğilim Sovyetler Birliği'nin «askeri bütçesi yıldan yıla artmayan» ender ülkelerden biri olduğunu ortaya koymaktadır.

Buna karşılık, ABD'nin ve ona bağlı olarak Nato ülkelerinin askeri harcamaları günden güne artmaktadır. 1967 - 1968'de 75 milyar dolar olan ABD askeri giderleri 1975 - 1976'da 99 milyar dolara, 1976 - 1977'de 113 milyar dolar'a, 1977 - 1978 yılında ise 123 milyar dolara ulaşmıştır. Böylece ABD'nin askeri harcamaları devletin toplam bütçesinin hemen üçte birini kapsayacak düzeylere gelmiştir. Nato ülkelerinin askeri harcamaları da 1971 - 1976 arasında iki katı oranında artmıştır. Örneğin, Nato'nun Avrupa grubunun askeri harcamaları resmi verilere göre 1975'de 5,5 milyar dolarlık bir artış göstermiştir. Batı Almanya'da askeri giderlerin bütçe toplamındaki payı % 21 düzeyindedir. Fransa % 17'lik bir payla bu konuda beşinci sırayı işgal etmektedir.

ASIL SİLAHLANAN EMPERYALİZMDİR

ABD ve Nato'nun askeri harcamaları salt bunlardan ibaret değildir. Pentagon, Carter yönetimi ile birlikte gerek ülke içinde gerekse de Nato ülkeleri çerçevesinde yeni ve çok daha büyük ölçülerde bir silahlanmanın planlarını uygulamanın çabasındadır. «Sovyet tehlikesi» bahanesiyle ardında ABD'nin ve batılı büyük asker - endüstri kompleksinin dünyayı yeniden büyük bir silahlanma yarışına sokma oyunu yatmaktadır. Nitekim, Pentagon milyarlarca dolarlık Cruise füzeleri yapımını, Nato ise toplam maliyeti 42 milyar lira olan «erken uyarı sistemini» uygulamayı kararlaştırmıştır. Silahsızlanma yönünde bunca yol alınmışken şimdi yeniden soğuk savaş yıkımına dönülmek istenmesinin başlıca nedeni, kuşkusuz, ABD asker - endüstri kompleksinin yeni bir silahlanma yarışından sağlamayı umduğu milyarlarca dolarlık tatlı kârlardır. Vietnam'daki kanlı savaşın bitmesiyle önemli kâr kaynakları kuruyan asker - endüstri kompleksi şimdilerde «Sovyet tehlikesi» bahanesiyle yeni bir silahlanma yarışını kışkırtmak istemektedirler. Silahlanma yarışı başlayınca da artık barıştan, uluslararası işbirliğinden söz etmek mümkün olamıyacaktır. Tepeden tırnağa silahlanmış ülkelerin aralarındaki sorunları zora, tehdide başvurmadan çözüme ulaştırabilmeleri çoğu deneyde de görüldüğü üzere, pek olası görün-

memektedir. Bu yüzden, yeni bir silahlanma yarışı, yeni bir soğuk savaş, barış ve uluslararası işbirliği yönünde 1953'lerden bu yana atılan olumlu adımları kösteklemėkle kalmayacak, ülkelerin kalkınmaya ayırmaları gereken kaynaklarını kurutarak, dünya halklarını en az savaş kadar yıkıma götürebilecek büyük ekonomik dar boğazlara sokacaktır. Oysa silahlanmaya yatırılacak milyarlarca doların ABD ve batılı büyük tekellerin cebini doldurmaktan öte, o ülkelerin halklarına, emekçilerine hiç bir yararlı katkıda bulunmayacağı bilinmektedir. Örneğin, kapitalist sistemin yapısal krizi ABD ve Avrupa'nın ileri endüstri ülkelerinde büyük yıkımlara yol açmıştır. İşsizlik alıp yürümüştür. Amerika'da başta kara deriliiler olmak üzere milyonlarca işsizin ve sefaletin sınırında yaşayan yüzbinlerce insanın mevcut olduğunu bizzat resmi ağızlar açıklamışlardır. Başkan Gerald Ford 1976'da, «Birliğin Durumu» ile ilgili mesajında «Amerikan aileleri içinde bütçeleri ağır bir hastalığı karşılayabilecek olanların sayılarının fevkalade az oluşundan» yakınmıştır. ABD yönetimi yurttaşlarını işsizlikten kurtarmak, tedavilerini sağlamak gibi hizmetlere para ayırmakta eli sıkı davranmaktadır. Buna karşılık, gerçekte kendilerinin de pek inanmadıkları «Sovyet tehlikesi» ni bahane ederek, insanların daha mutlu yaşamalarını sağlamak için harcanması gereken milyarlarca doları büyük bir sorumsuzlukla silahlanma yarışının gayya kuyusuna atmakta hiç bir sakınca görmemektedirler.

KAPİTALİST SİSTEMİN GEREKLERİ

İlk bakışta çelişik görülen bu eğilimin kapitalist sistemin yapısı gözönüne alındığında hiç de çelişik olmadığı anlaşılmaktadır. ABD'de ve öbür irili ufaklı emperyalist ülkelerde yönetimle ülke ekonomisine hakim olan tekelci büyük sermaye arasında temelde çelişki bulunmamaktadır. Tekelci büyük sermaye bol kazancı silah yapımında buluyorsa eğer, yönetim kendi halkına ve dünya kamuoyuna bunu kabul ettirecek önlemleri almak zorundadır. Daha açık bir deyişle ABD toplum yapısında ve düzeninde silahlanma yarışından aslan payını asker - endüstri kompleksi almaktadır. Silahlanmayı kışkırtan bunlardır. Buna karşılık Sovyetler Birliği'nde ve genel olarak sosyalist sistemde silahlanma yarışından kazanç sağlayabilecek katmanlar mevcut değildir. Bu yüzden Sovyetler'in silahlanma yarışını kışkırttıkları iddiaları, böylesi bir savın aksini doğrulayan somut kanıtlar bir yana, bütünüyle ve temelden geçersiz sayılmak gerekmektedir.

ZENGİNLER KABİNESİ

Diğer taraftan Jimmy Carter'in umulmadık bir biçimde Georgia Eyaleti'nin silik Plains kasabası Kilisesinin amatör papazlığından depara kalkarak «Beyaz Ev» yarışını kazanmasını, yönetimle, asker - endüstri kompleksinin iplerini çeken tekelci büyük sermaye çevreleri arasındaki organik bağın dışında görmemek lazımdır. Nitekim, Jimmy Carter'ın «Beyaz Ev» yarışında Rocckefeller tarafından kurulan ve ABD, Batı Almanya ve Japonya'nın büyük iş çevreleri ve yine bu iş çevrelerine bağlı üniversitelerin temsilcilerinden oluşan ünlü «Trilateralist» -üçlü komisyon- tarafından etkin bir biçimde desteklendiği, giderek başkanlığa getirildiği bilinmektedir. O kadar ki bugün, Carter kabinesinin kilit noktalarında bulunan yarım düzineyi aşkın bakanı «üçlü komisyonun» üyeleridir. Bizzat Jimmy Carter, yardımcısı Mondale, Dış İşleri Bakanı Cyrus Vance, Savunma Bakanı Brown, Hazine Bakanı Blumenthal, Güvenlik Danışmanı Brzezinski, Mahut Komisyonu üyeleri arasında yer almaktadır. Trilateralist komisyonun yapısına daha yakından bakıldığında yönetimle büyük iş çevrelerinin içli dışlı ilişkileri çok daha açık bir biçimde ortaya çıkmaktadır. Rockefeller finans imparatorluğunun doğrudan desteği ve Brzezinski'nin çabalarıyla 1973'de kurulan «üçlü komisyonda» kapitalist dünyanın büyük ekonomik güçlerinin temsilcileri bulunmaktadır: J. Paul Austin (Coca Cola), Alden Clausen (Bank of Amerika), J. K. Jamieson (Exxon), ve Lee Morgan (Caterpillar) ABD için, Giovanni Agnelli (Fiat), Mc Fadzen (Royal Dutch Shelle) ve A. F. Tuke (Barcleys Bank International), Avrupa için. Asya ise Mitsubishi, Banque de Tokyo, Nissan Motor, Hitachi, Sony ve Toyota gibi hepsi de Japon olan büyük şirketleri genel müdürleri tarafından temsil edilmektedir.

ÜÇLÜ KOMİSYON

Üçlü komisyon'un önde gelen görevi ileri kapitalist ülkeler arasında ortak cephe kurmak, böylece de kapitalist dünyayı zapturabt altına almaktır. Carter'ın Beyaz Eve yerleşmesinden hemen sonra başkan yardımcısı Mondale, Batı Almanya'yı ve Japonya'yı ziyaret ederek üçlü stratejinin kuvveden fiile çıkarılması yönünde ilk adımları atmıştır. Amerika ayrıca, Uluslararası Para Fonu (FMI), Uluslararası Ticaret Örgütü O.I.C., Dünya Bankası (BİRD) ve AİD gibi kuruluşları da tıpkı Nato ve Ortak Pazar gibi bu cephenin kurulması ve işlemesinde kullanma kararındadır.

Carter kabinesinde kilit noktalarda yer alan çok sayıda Bakan'ın nereden geldikleri ve sahip oldukları kişisel servetlerin boyutları da Carter Kabinesinin temel niteliği hakkında ilginç ipuçları vermektedir. Örneğin bütçe sorumlusu, Başkan'ın Atlanta'daki bankacısıdır. Jimmy Carter fıstık milyoneridir. Hazine Bakanı Blumenthal çok uluslu Bendix şirketinin başkanlığından gelmektedir. Ticaret Bakanı Bayan Kreps bir dizi çokuluslu şirketin yönetim kurulu üyesidir. Blumenthal'ın 1976 yılında Bendix Şirketi'nin başkanı olarak aldığı ücret 401.205 dolar'dır. Ayrıca, çeşitli yatırımlarından gelen kazancı da 192.000 Dolar düzeyindedir. Ticaret Bakanı bayan Kreps'in serveti de tıpkı öbür bakanlar gibi milyonlarca dolarla ölçülmektedir. Kısaca Jimmy Carter'ın kabinesi düpedüz mülti milyonerlerden oluşan «zenginler kabinesi» dir. Bu niteliği ile de Carter kabinesinin asker - endüstri kompleksinin iplerini çeken tekelci büyük sermayenin istekleri dışında bir politika sürdürmesi, kuşkusuz, olası değildir. Nitekim Jimmy Carter seçim sırasında kamuoyuna şirin gözükmek için askeri harcamalarda 5 ila 7 milyar dolar kısıntı yapacağını vadetmesine rağmen, bunu gerçekleştirememiştir. CIA -Pentagon- asker - endüstri kompleksi Jimmy Carter seçilir seçilmez yeni başkanın elini kolunu bağlamakta gecikmemiştir. Carter ilk «hizaya gel» uyarısını liberal görüşlü Sorensen'in CIA'nın başına getirilmesi girişiminde almıştır. Demokratların ve Cumhuriyetçilerin sağcı unsurlarının kopardıkları gürültü karşısında Carter Sorensen'in adaylığında direnecek gücü kendisinde görememiştir. Sorensen'e karşı yürütülen yıpratma kampanyası bizzat Senatör Mc Govern'in de belirttiği gibi ABD'de «Mac Carthy» zihniyetinin henüz ölmediğini kanıtlamıştır. Sonunda Jimmy Carter askeri harcamalarda herhangi bir indirim şöyle dursun, tam tersine yeni bir soğuk savaşın yeni ve tehlikeli bir silahlanma yarışının şampiyonu haline gelmiştir.

TÜRKİYE NEREDE OLMALIDIR

Sorun, kuşkusuz, Türkiye açısından da büyük önem taşımaktadır. Nato ülkesi olarak Türkiye'de yeni bir soğuk savaşın ve başdöndürücü bir silahlanmanın yükleri ve riskleri ile karşı karşıya bulunmaktadır. Ambargo yoluyla Türkiye'nin silah ve askeri donanım ikmali çıkmaza sokulmuştur, ama sanki ortada birşey yokmuş gibi ondan şimdi Nato çerçevesi içinde girişilen silahlanma yarışına katılması istenmektedir. Devlet televizyonunda Harb Okulu ile ilgili bir belge filmi gösterilirken, metni kaleme alanlar, Başbakan'ın Helsinki'de barışa, detanta, uluslararası silahsızlanmaya ve işbirliğine dönük «Son Senet» in altında Türkiye Cumhuriyeti adına imza atmış bulunduğunu unutarak, detantı «süper devletlerin uydurması» olmakla suçlayabilmekte, ve açıkça yeni bir silahlanmadan yana tercihler benimseyebilmektedirler.

Oysa Türkiye'nin gerçek çıkarları, Helsinki kararlarının tümüyle yaşama geçirilmesinde önemli bir evre sayılan ve önümüzdeki Haziran'da Belgrad'ta toplanması öngörülen konferans öncesinde barış, detant, uluslararası işbirliği, silahsızlanma yönünde çaba göstermesini ve tüm gücüyle ABD emperyalizmi ve onun ortaklarının yeni bir soğuk savaşı başlatma oyunlarına karşı koymasını gerektirmektedir.

Güç ve işbirliği sorunu

•Baştarafı 1. sayfada•
nın bilimsel sosyalist partileri, her yerde ve her zaman, bir yandan işçi, emekçi kitleler içinde doğrudan çalışırken, öte yandan, kitle tabanı, sayısal gücü olan demokratik, ilerici nitelikte parti ve diğer örgütlerle temas ve dialog kurmaya; ulusal bağımsızlık ve demokrasiyi koruma ve güçlendirme konusunda ortak hedef ve talepleri tesbit edip bir anlaşmaya varmaya; ve üzerinde anlaşmaya varılan ortak platform veya program uyarınca güç ve işbirliği etmeye de çalışırlar. Bu iki yönlü çalışmalardan amaç emperyalizme ve faşizme karşı tüm işçi, emekçi kitleleri ve kuruluşları örgütlü birleşik mücadeleye sokmaktır. Emperyalizm ve faşizm örgütlü birleşik mücadele ile geriletilebilir ve yenilebilir.

Bir ortak platform veya program üzerinde anlaşıp güç ve işbirliğine girişen parti ve kitlesel örgütler arasında, işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisinden gayrı diğerleri değişik ölçülerde burjuvazinin ve burjuva ideolojisinin etkisi altındadırlar. Burjuvazi ile onun dayanağı ve ortağı emperyalizme uzlaşma, ona teslim olma eğilimleri hep vardır. Onun için güç ve işbirliği tek boyutlu bir uyumluluk içinde yol alıp gelişmez. İşçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi sürekli uyanık olmak, diğer parti ve kuruluşları uyararak, eleştirerek, tartışmalar açarak burjuvazi ve emperyalizmle bilerek bilmeyerek uzlaşmadan onları geri çekmek, ortak platform veya programın çizgisinde tutmak mücadelesini verirler. Güç ve işbirliğinin en tutarlı, sebatlı, cesur savunucusu ve koruyucusu işçi sınıfının bilimsel sosyalist partileri olurlar. Birlik; ayrışımlar, tartışmalar, eleştiriler, mücadeleler içinde oluşup gelişir. İşçi sınıfının bilimsel sosyalist partisinin başını çektiği, ekseni oluşturduğu bu süreç içinde, esas nitelikleri burjuva olan diğer parti ve kuruluşlar değişime uğrayabilirler tutarlı ve geçerli bir demokratik çizgide gelişme yoluna girerler ve demokrasi mücadelesiyle sosyalizm mücadelesi iç içe geçmiş bir bütün olduğundan, zamanla sosyalizm çizgisine daha yaklaşabilirler.

Bu tür bir güç ve işbirliği süreci içinde işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi de deneyimler kazanır, yeteneklerini geliştirir, nesnel ve öznel gerçekliği daha yakından, daha sıkı, daha doğru kavrayabilme durumuna gelir. Kısacası, güç ve işbirliği süreci içinde buna katılan taraflar başlangıç noktasında oldukları gibi kalmaz; verdikleri birleşik mücadele ile bir yandan toplumu değiştirirken, öte yandan da kendileri değişip gelişirler.

Türkiye'de bugün Türkiye İşçi Partisi dışında, kitle tabanı, sayısal gücü, siyasal ağırlığı olan ve demokratik hak ve özgürlüklerin genişletilmesinden ve bir ölçüde ulusal bağımsızlığın korunup güçlendirilmesinden yana görüşler savunan siyasal parti Cumhuriyet Halk Partisi'dir. Bu nedenle Parti'miz Cumhuriyet Halk Partisi'ne emperyalizme ve faşizme karşı ortak bir platform üzerinde anlaşarak güç ve işbirliği etme çağrısında bulunmuştur. Kitle tabanı, siyasal ağırlığı olan demokratik nitelikte başka partiler bulunsaydı, Parti'miz, onlara da aynı çağrıyı yapardı.

Cumhuriyet Halk Partisi'nin emperyalizme ve faşizme karşı güç ve işbirliği çağrımızı bugün reddetmiş olması bu çağrımızı gündemden düşürmüş değildir. Kitlesel tabanı, gücü olan demokratik, ilerici parti ve kuruluşlarla ve bu arada CHP ile, emperyalizme ve faşizme karşı güç ve işbirliği etme girişim ve çabalarını Partimiz ilerde de sürdürecektir. Bu güç ve işbirliğini oluşturma ve gerçekleştirme uğraşıları yukarda açıkladığımız çerçeve içinde yapılacaktır. CHP hem eleştirilecek, uyarılacak, hem onunla ulusal ve demokratik hedefler üzerinde anlaşma ve güç ve işbirliği gerçekleştirilmeye çalışılacaktır. CHP'yi burjuvazi ve ortağı emperyalizmle uzlaşma eğiliminden uzaklaştırmak ve onu alabildiğince, yalpalamadan demokratik çizgi üzerinde tutmak, işçi sınıfımızın partisi olarak Türkiye İşçi Partisi'nin işlevidir.

Çok partili parlamenter rejimin, genel seçimlerin varolduğu toplumlarda seçimlere katılmak ve parlamentoya girmeye çalışmak işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisinin hedef ve uğraşları arasındadır. Ama ne biricik hedef ve uğraştır, ne de temel hedef ve uğraştır. Temel hedef ve uğraş, işçi, emekçi kitlelerin, tüm demokratik kuruluşların emperyalizme ve faşizme karşı örgütlü birleşik bir güce dönüştürülmesi, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm doğrultusunda gelişen bir mücadele sürecine sokulmasıdır. Parlamentoya ilişkin olarak da hedef, oraya «oy avcılığı» yöntemleriyle veya aday listeleri üzerinde partilerarası hayali anlaşmalarla değil, bu demokratik toplumsal muhalefetin oy sayılarında ifadesini bulmasını sağlayarak girmektir.

İşçi sınıfının partileri için parlamentoya girmenin ikili işlevi vardır. Birincisi, parlamentonun burjuvazinin ve burjuva partilerinin iç yüzünü, emperyalizmden ve sermaye sınıflarından yana yürüttükleri politikanın sergilendiği, işçi, emekçi sınıfların hak ve çıkarlarının ve demokratik özgürlüklerinin ve ulusal bağımsızlığın savunulduğu; tüm dış ve iç politika sorunlarının işçi sınıfının bilimsel sosyalizmi açısından incelenip değerlendirildiği, çözümler önerildiği bir forum, ülke kamuoyuna seslenilen bir kürsü olarak kullanılmasıdır. İkincisi, parlamento burjuva iktidarının politik düzeyde alabildiğince kuşatılıp sınırlandırılabilmesi en azından önüne engeller çıkarılabilmesi olanağının sağlanabildiği bir kurumdur. İşçi sınıfının partisi ne denli parlamentoda temsil olunursa, bu işlevleri o denli yerine getirebilir. Ama tekrarlayalım: Parlamento içinde bu güce sahip olma ve bu işlevi yerine getirebilme, parlamento dışında işçi sınıfının ve tüm demokratik toplumsal muhalefetin örgütlü, uyanık ve mücadeleci gücüne bağlıdır, onunla orantılıdır. Yalnızca sayılar yeterli değildir, sayıların nitel düzeyi, ağırlığıdır asıl etkin olan.

Bu nedenlerledir ki, önümüzdeki seçimlerde asıl önemli olan, CHP'nin tek başına iktidar olması değil, demokratik toplumsal muhalefetin en etkin biçimde seçimlerde yeralması ve sonucunda parlamentoda temsil edilebilmesidir. CHP'nin solunda işçi sınıfımız politik partisi aracılığıyla ağırlığını duyurabildiği ölçüde CHP demokratik çizgide, sol doğrultuda tutunmak ve ilerlemek zorunluluğunu duyacaktır, kitle tabanında kayıplara uğramamak veya bu kayıpları asgariye indirebilmek için bunu yapmak durumunda kalacaktır. Parlamentoda T.İ.P. nin varlığı da aynı etkiyi yapacaktır. CHP' ye ilişkin olarak sorun, onun, ister muhalefette, ister iktidarda olsun, demokratik çizgide tutunabilmesini, giderek o çizgide ileri adımlar atabilmesini sağlayacak koşullar bileşimini oluşturabilmektir. Bu bileşimin içinde işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi birinci planda yer alır.

Kaldı ki, işçi sınıfının politik görüşlerini, sorunlara bakış açısını ve çözüm önerilerini her olanaktan yararlanarak duyurmak, yaymak onun partisinin asli görevidir. İşçi sınıfının politik hareketinin varlığını, ağırlığını duyurmak yalnızca sosyalizm davası açısından değil, ulusal bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi açısından da gereklidir. Genel seçimler bu olanakları ülke çapında, normal zamanlardan daha büyük ölçüde sağlar. İşçi sınıfının partisi böyle önemli bir olanaktan bir burjuva partisi lehine tek taraflı olarak vazgeçemez. Tek taraflı vazgeçmek, demokrasi hareketini güçlendirmez, zayıflatır.

1975 seçimlerinde partimizin aldığı CHP'ye oy verilmesi kararına karşı koyup, «bağımsız aday» göstererek «işçi sınıfının sesini duyurma» ya kalkışanlara karşı o zaman şöyle demiştik: «Sosyalist birikimin seçimlere katılarak sesini duyurabilmesinin asgari şartları ise, 1) seçimlerden önce yeterli bir süre bu birikimin üzerinde, onu etkileme ve örgütleme çalışmalarının yapılmış olması, 2) seçimlere işçi sınıfının partisi olarak katılma hakkının kazanılmış olmasıdır.» (Türkiye İşçi Partisi Yayınları: 7, «12 Ekim 1975 seçimlerinde Tavrımız», s. 7) Ekim 1975'de Partimiz bu iki şartı henüz yerine getirmiş değildi; şimdi getirmiş bulunuyor. Türkiye İşçi Partisi, seçimlere katılma konusunda, verili koşullara en uygun, en geçerli yöntemi saptamasını bilecektir.

DİSK üst yönetimi, seçimlerde kayıtsız şartsız CHP'ni destekleme kararı almakla DİSK'i işçi sınıfının devrimci çizgisinden saptırma ve CHP'lileştirme çabalarının yeni bir kanıtını daha vermiştir. DİSK üst yönetimi, aldıkları kararın DİSK'in kitlesini, işçi tabanını bağlayacağını sanıyorsa aldanıyor. Bu yönetim kendi örgüt kitlesinden ve tabanından kopmuştur ve bu kopma her geçen gün daha da keskinleşmektedir. Bir örgüte öz niteliğini veren, kitleden kopmuş üst yöneticiler değil, örgütü oluşturan kitlenin kendisi ve onun, biçimsel olarak kademelerde yer almayan gerçek temsilcileridir. DİSK'li işçiler sınıf bilinçleri ve DİSK içinde kendi gözleri önünde cereyan eden olaylardan aldıkları derslerle seçimlerde nasıl davranacaklarını kendileri saptayacaklardır.

ÇARK BAŞAK • Türkiye İşçi Partisi Merkez Yayın organı • Sahibi: Türkiye İşçi Partisi adına Behice BORAN • Sorumlu yazı işleri müdürü: Nurdan ORPEN • 15 günde bir yayınlanır • Yönetim yeri: TİP Genel Merkezi, Nur'u Ziya Sok. 17/5 Tünel - İSTANBUL Tel: 45 92 01 • Abone: 24 sayı için 35.— TL. Yurtdışı: 70.— TL. • Dizgi-Tertip: Başaran Matbaası — Tel.: 26 43 09 • Baskı: Ufuk Matbaası